

INTERNATIONALE STROOMGEBIEDSDISTRICT VAN DE MAAS

**Ontwerp van het overkoepelend deel van het beheersplan voor het
Internationale Stroomgebiedsdistrict van de Maas, 2e cyclus van de
Kaderrichtlijn Water**

(vastgesteld door de Internationale Maascommissie op 19 december 2014)

Luik, 22 december 2014

Lijst van errata d.d. 12 januari 2015.

1. Pagina 17, nr. 80, tabel 2 :

Grondwaterlichamen, actuele toestand							
	FR	WL	DE	LU*	VL	NL	ISGD Maas Totaal
In goede toestand	8	14	10	-	4	2	38
Niet in goede toestand	5	7	22	-	6	3	43
a. Kwaliteit problemen	5	7	21	-	6	3	42
b. Kwantiteit problemen	0	0	13	-	0	1	14
c. Kwaliteit en kwantiteit problemen	0	0	12	-	0	1	13

2. Bijlage 10 :
Grondwaterlichaam RWM 011 : chemische toestand in 2007 : in goede toestand.
3. Bijlage 15 :
Grondwaterlichaam RWM 011 : chemische toestand in 2021 : niet in goede toestand.
Grondwaterlichaam RWM 041 : chemische toestand in 2021 : niet in goede toestand.
4. Bijlage 16, tabel 2 :

Grondwater: doelbereik in 2021*							
	FR	WL	DE	LU ¹	VL	NL	Totaal ISGD
Aantal waterlichamen waar het doel in 2021 wordt bereikt	8	15	10	-	4	2	39
Aantal waterlichamen met termijnverlenging	5	6²	18	-	6	2³	37
a Aantal waterlichamen met termijnverlenging vanwege technische onhaalbaarheid							
b Aantal waterlichamen met termijnverlenging vanwege natuurlijke omstandigheden							
c Aantal waterlichamen met termijnverlenging vanwege disproportionele kosten							
Aantal waterlichamen met een minder strenge doelstelling							

¹ Het grondwaterlichaam van Luxemburg is bij het ISGD Rijn aangesloten en wordt daar beheerd

² Een grondwaterlichaam zal misschien aan een minder strenge doelstelling worden onderworpen.

³ De doelstelling in 2021 van een grondwaterlichaam is nog niet bepaald.

Het ontwerp geactualiseerde Beheersplan voor het ISGD Maas : De samenwerking versterken om onze ambitieuze uitdagingen gezamenlijk aan te pakken

De belangrijke uitdagingen in het ISGD Maas zijn :

- ① samenwerken om onze gemeenschappelijke acties te versterken
- ② ecologische evenwichten hervinden:
 - de vrije migratie van trekvis herstellen
 - uitvoering van maatregelen voor rivierherstel
- ③ inspanningen blijven leveren om de klassieke verontreinigingen, met name de nutriënten, terug te dringen
- ④ diffuse verontreiniging verminderen
- ⑤ gevaarlijke stoffen uitbannen
- ⑥ zuinig omgaan met de watervoorraden
- ⑦ samen anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering

Het voorliggend rapport van 22 december 2014 is het geactualiseerde ontwerp beheersplan (overkoepelend deel) voor het Internationale Stroomgebiedsdistrict (ISGD) van de Maas, dat op 22 december 2015 wordt afgerond.

Het ontwerp van het geactualiseerde beheersplan is gebaseerd op de meest recente beschikbare gegevens op het moment van gereed komen van het plan en is daarom als voorlopig te beschouwen.

De in dit ontwerp beheersplan gepresenteerde informatie berusten op gegevens die de IMC Verdragspartijen tot op 18 november 2014 beschikbaar hebben gesteld. Deze gegevens werden naar beste weten en kunnen behandeld en in dit ontwerp plan weergegeven. Onduidelijkheden of onjuistheden kunnen echter niet worden uitgesloten. Ingeval van tegenstrijdigheden met informatie in de ontwerp beheersplannen op nationaal / gewestelijk niveau, dan moet ervan worden uitgegaan dat de informatie op het nationaal / gewestelijke vlak een hogere detailleringsgraad bezit.

De eind 2015 op te stellen uiteindelijke versie van het internationale beheersplan (overkoepelend deel) voor het ISGD Maas, wordt op basis van de dan beschikbare meest actuele gegevens opgesteld.

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1.	Inleiding	6
1.1.	Achtergrond en opdracht	6
1.2.	Procedure voor de implementatie van de KRW	7
1.2.1.	Tijdschema	7
1.2.2.	Betrokken autoriteiten	7
1.2.3.	Afstemming met de Richtlijn Beoordeling en beheersing van Overstromingsrisico's (ROR)	7
1.2.4.	Afstemming met de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRMS)	8
Hoofdstuk 2.	Presentatie Internationale Stroomgebiedsdistrict Maas	9
2.1.	Algemene beschrijving	9
2.2.	Menselijke activiteiten en belastingen	10
2.3.	Belangrijke Waterbeheerskwesties in het ISGD Maas	11
2.3.1.	Hydromorfologische veranderingen	11
2.3.2.	Oppervlaktewater	11
2.3.2.1.	Nutriënten uit puntbronnen en diffuse bronnen	11
2.3.2.2.	Verontreinigende stoffen uit puntbronnen en diffuse bronnen	11
2.3.3.	Grondwater	12
2.3.4.	Waterkwantiteit	12
2.4.	Mogelijke effecten van klimaatverandering en mogelijke aanpassingsmaatregelen	13
Hoofdstuk 3.	Beschermde gebieden	14
Hoofdstuk 4.	Toestand van de waterlichamen	15
4.1.	Inleiding	15
4.2.	Oppervlaktewater	15
4.2.1.	Toestand 2013	16
4.2.2.	Aan de grens gelegen oppervlaktewaterlichamen	16
4.3.	Grondwater	16
4.3.1.	Huidige toestand van de grondwaterlichamen	17
4.3.2.	Grondwaterlichamen behorend tot grensoverschrijdende watervoerende lagen	17
4.4.	Multilaterale monitoringprogramma's	18
4.4.1.	Homogeen meetnet voor de oppervlaktewateren in het ISGD Maas	18
Hoofdstuk 5.	Milieudoelstellingen	19
5.1.	De doelstellingen voor de waterlichamen	19
5.2.	Oppervlaktewater	19
5.2.1.	Beoogde reducties van stoffen in het ISGD Maas in 2021	20
5.2.1.1.	Algemene parameters ter ondersteuning van de beoordeling van de ecologische toestand : Nutriënten	20
5.2.1.2.	Specifieke parameters ter ondersteuning van de beoordeling van de ecologische toestand : specifieke verontreinigende stoffen	20

5.2.2.	Beoogde toestand van de oppervlaktewaterlichamen in het ISGD Maas in 2021	20
5.2.3.	Oorzaken om af te wijken van de doelstellingen voor de oppervlaktewaterlichamen	20
5.3.	Grondwater	21
5.3.1.	Kwaliteitsnormen	21
5.3.2.	De reductiedoelstellingen voor specifieke stoffen in het grondwater	21
5.3.3.	Beoogde toestand van de grondwaterlichamen in het ISGD Maas in 2021	21
5.3.4.	Oorzaken om af te wijken van de doelstellingen voor het bereiken van de goede toestand van de grondwaterlichamen	21
5.4.	Overzicht van de doelstellingen voor de grensoverschrijdende waterlichamen	21
5.4.1.	Grensoverschrijdende oppervlaktewateren	21
5.4.2.	Tot grensoverschrijdende aquifers behorende grondwaterlichamen	21
Hoofdstuk 6.	Economische analyse	22
Hoofdstuk 7.	Maatregelenprogramma's	23
7.1.	Inleiding	23
7.2.	Maatregelenprogramma's van de Staten / Gewesten in het ISGD Maas in relatie tot de belangrijkste waterbeheerkwesties	23
7.2.1.	Hydromorfologische veranderingen	23
7.2.2.	Oppervlaktewater	24
7.2.2.1.	Nutriënten uit puntbronnen en diffuse bronnen	24
7.2.2.2.	Verontreinigende stoffen uit puntbronnen en diffuse bronnen	25
7.2.2.3.	Calamiteuze verontreinigingen	25
7.2.3.	Grondwater	26
7.2.4.	Waterkwantiteit	27
Hoofdstuk 8.	Voorlichting en raadpleging van het publiek en resultaten	28
8.1.	Informatie-uitwisseling in de IMC	28
8.2.	Voorlichting en raadpleging van het publiek door de Staten en Gewesten	28
8.2.1.	Duitsland	28
8.2.2.	Luxemburg	28
8.2.3.	Vlaams Gewest	28
8.2.4.	Waals Gewest	28
8.2.5.	Frankrijk	28
8.2.6.	Nederland	28
Hoofdstuk 9.	Lijst van bevoegde autoriteiten	30
Hoofdstuk 10.	Aanspreekpunten om achtergrondinformatie te verkrijgen	32
Hoofdstuk 11.	Lijst van bijlagen ODBP van het ISGD Maas 2015	34
	Bijlagen	35

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1. Achtergrond en opdracht

1. De Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000, de zogeheten Kaderrichtlijn Water (KRW), biedt een kader voor het waterbeleid in de Europese Unie. Naast de bescherming, het behoud en de verbetering van de waterecosystemen spitst deze Richtlijn zich tevens toe op de vermindering en het vermijden van vervuiling en van overmatige onttrekking van grondwater, met het oog op een duurzaam waterbeheer. De hoofddoelstelling van deze Richtlijn is het streven naar een goede toestand van al de oppervlakte⁴- en grondwaterlichamen⁵ in 2015. Het bereiken van de goede toestand kan worden uitgesteld van 2015 tot 2021 of 2027 mits verantwoording. Deze deadlines stemmen overeen met respectievelijk de tweede uitvoeringscyclus van de richtlijn, waartoe het huidige rapport behoort, en met de derde cyclus.
2. De Maas en zijn zijrivieren, samen met de bijbehorende grondwateren en de overgangs- en kustwateren, vormen het internationale stroomgebiedsdistrict (ISGD) van de Maas. Het ISGD Maas strekt zich uit over vijf lidstaten van de Europese Unie (Frankrijk, Luxemburg, België, Duitsland en Nederland). De multilaterale coördinatie van de uitvoering van de KRW in het ISGD Maas valt onder het Maasverdrag, dat in 2002 in Gent is gesloten tussen de Verdragspartijen Frankrijk, Luxemburg, de federale staat België, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitsland en Nederland (bijlage 1). Dit verdrag regelt ook de aanpak van andere thema's, zoals afstemming van maatregelen ter preventie en bescherming tegen overstromingen, het afzwakken van de gevolgen van overstromingen en droogte, met inbegrip van preventieve maatregelen, het afstemmen van preventie- en bestrijdingsmaatregelen tegen calamiteuze waterverontreinigingen en het doorgeven van de nodige informatie.
3. Om aan de verplichtingen als bedoeld in artikel 3, lid 4 van de KRW te voldoen, hebben de Staten en Gewesten waarvan het grondgebied deel uitmaakt van het ISGD Maas beslist dat de internationale coördinatie ter uitvoering van de KRW in de Internationale Maascommissie (IMC) plaatsvindt en het beheersplan van het ISGD Maas uit nationale/regionale beheersplannen en een overkoepelend deel is opgebouwd.
4. Het overkoepelende deel van het beheersplan heeft de belangrijke waterbeheerskwesties van gemeenschappelijk belang, die bij de toetsing en actualisering op het niveau van het ISGD Maas in 2014 geïdentificeerd en overeengekomen werden, als uitgangspunt.
5. Dit rapport omvat onderwerpen die relevant zijn voor het hele ISGD Maas (een overzicht van de toestand van oppervlakte- en grondwaterlichamen, de doelstellingen voor 2021 en de maatregelenprogramma's), evenals een overzicht van de multilaterale coördinatie werkzaamheden verricht op het niveau van dit district.
6. Het onderhavige rapport vormt een aanvulling op de rapporten van de lidstaten in het kader van hun communautaire verplichtingen van de KRW. De totstandkoming ervan ging gelijk op met de nationale werkzaamheden, waarvan de onderlinge overeenstemming en samenhang middels permanent overleg werden getoetst. Het rapport besteedt aandacht aan de coördinatie van de plannen en de inspanningen voor harmonisering met name wat betreft de voor het waterbeheer in het ISGD Maas belangrijke waterbeheerskwesties. Het huidige rapport van 22 december 2014 vormt het ontwerp beheersplan (overkoepelend deel) dat op 22 december 2015 wordt afgerond.

⁴ Een oppervlaktewaterlichaam is een onderscheiden oppervlaktewater van aanzienlijke omvang, zoals een meer, een waterbekken, een rivier, een kanaal, een deel van een stroom of kanaal, een overgangswater of een strook kustwater

⁵ Een grondwaterlichaam is een afzonderlijke grondwatermassa in één of meer watervoerende lagen

7. Naast de multilaterale coördinatie zijn de door de Staten en Gewesten voor hun grondgebieden opgestelde plannen waar nodig bi- of trilateraal gecoördineerd voor zover ze betrekking hebben op grensoverschrijdende deelstroomgebieden en / of bepaalde thema's (bijvoorbeeld grondwater). De Staten en Gewesten hebben hiervan verslag gedaan aan de IMC en daarover van gedachten gewisseld. Nog niet alle coördinatie kon worden afgerond voor de afronding van het huidige ontwerp beheersplan voor het ISGD Maas. Daarom kan hierop pas in de definitieve versie van het beheersplan nader worden ingegaan.

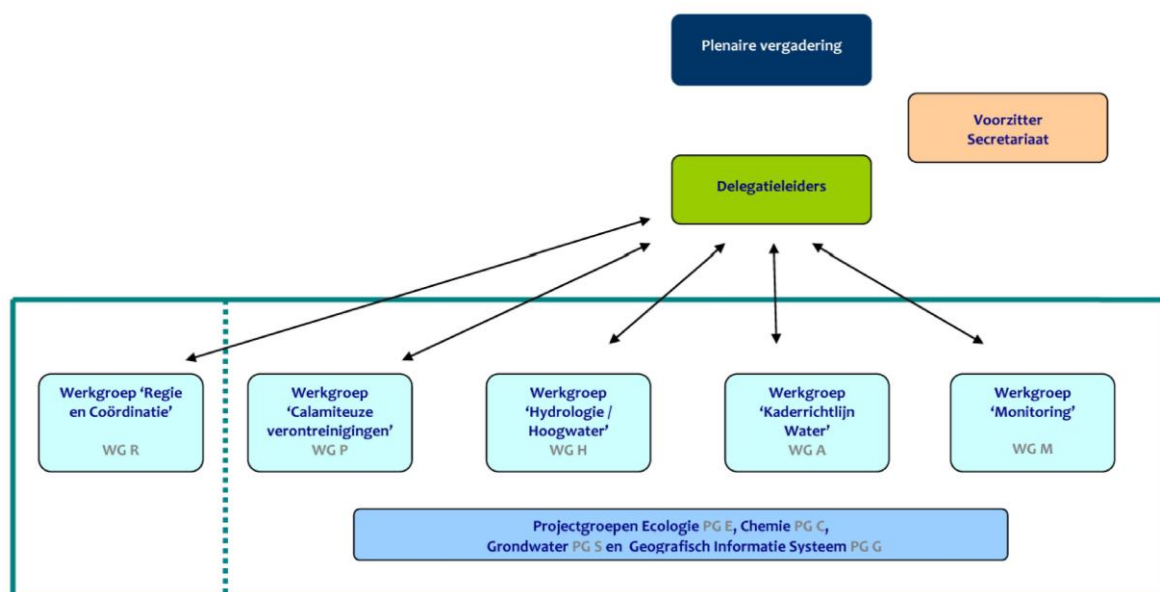
1.2. Procedure voor de implementatie van de KRW

1.2.1. Tijdschema

8. De uitvoering van de KRW door elke EU-lidstaat verloopt in verschillende fases met een vastomlijnd tijdschema:
- 2009: publicatie van het eerste uniforme, gecoördineerde beheersplan voor het ISGD Maas
 - 2013: toetsen en zo nodig bijwerken van de toestandsbeschrijving
 - 2015: toetsen en herzien van de stroomgebiedsbeheersplannen (art.13.7)
9. In een cyclisch proces van zes jaar dient elke lidstaat vervolgens de beheersplannen en de maatregelenprogramma's te toetsen en deze indien nodig te herzien.

1.2.2. Betrokken autoriteiten

10. De multilaterale coördinatie heeft plaatsgevonden in diverse werk- en ad hoc deskundigengroepen binnen de IMC (zie organogram 2012).

1.2.3. Afstemming met de Richtlijn Beoordeling en beheersing van Overstromingsrisico's (ROR)

11. De IMC vervult een coördinerende rol bij het bereiken van de gemeenschappelijke doelstellingen van de KRW en de ROR. Zij functioneert in deze context als platform voor de uitwisseling van informatie en voor de benodigde coördinatie voor het ISGD Maas.
12. In het kader van de actualisering van het overkoepelend deel van het KRW-beheersplan voor het ISGD Maas, heeft de IMC besloten de overstromingsthematiek op te nemen in het overkoepelend deel van het Overstromingsrisicobeheersplan (ORBP) voor het ISGD Maas.

Wel is een coördinatie van de uitvoering van de beide richtlijnen en van de maatregelenprogramma's vereist om te benadrukken welke mogelijkheden er zijn om de efficiëntie en informatie-uitwisseling te verbeteren en te komen tot synergiën en win-winsituaties, waarbij de milieudoelstellingen zoals bepaald in artikel 4 van de KRW worden meegenomen.

13. Hiertoe is bekeken welke potentiële synergiën er gerealiseerd kunnen worden tussen de mogelijke maatregelen ter beheersing en vermindering van het overstromingsrisico en of de milieudoelstellingen voor de oppervlaktewaterlichamen (KRW, art. 4) worden behaald. Op basis hiervan is voorgesteld om aan te sturen op maatregelen die in synergie zijn met de KRW-milieudoelstellingen.
14. De resultaten van deze analyse zijn weergegeven in het 'Rapport over de coördinatie tussen de Overstromingsrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water in het ISGD Maas'⁶.

1.2.4. Afstemming met de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRMS)

15. De IMC vervult een coördinerende rol bij het bereiken van de gemeenschappelijke doelstellingen van de KRW en de KRMS. Deze taak heeft betrekking op de volgende kwalitatief beschrijvende elementen (descriptor) uit de KRMS: herstel van vrije migratie van vissoorten, het verminderen van eutrofiëring en het verminderen van de inbreng van vervuilende stoffen en afval / zwerfvuil.
16. Uit eerste analyses komt naar voren dat voor de thema's trekvissen, eutrofiëring en verontreinigende stoffen (contaminanten) voorlopig tot 2020 geen aanvullende opgave nodig is en dat het huidige beleid ingevolge de KRW op deze terreinen kan worden voortgezet.
17. Voor het thema 'afval en zwerfvuil' worden momenteel studies uitgevoerd buiten het kader van de IMC. De IMC volgt de ontwikkelingen op dit gebied actief voor wat betreft de mogelijke implicaties voor het ISGD Maas en houdt regelmatig informatie-uitwisselingen over dit onderwerp.

⁶ Rapport over de coördinatie tussen de Hoogwaterrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water in het internationale stroomgebiedsdistrict van de Maas (Minond/14-13rev6), 19 december 2014

Hoofdstuk 2. Presentatie Internationale Stroomgebiedsdistrict Maas

2.1. Algemene beschrijving

18. De totale oppervlakte van het ISGD Maas bedraagt 34.364 km² en het district telt ongeveer 8,8 miljoen inwoners (in 2013).
19. De Maas ontspringt op een hoogte van 384 m boven zeeniveau in Pouilly-en-Bassingy in Frankrijk. De lengte van de Maas vanaf de bron tot de monding in Nederland bedraagt 905 km.
20. De belangrijkste deelstroomgebieden van het ISGD Maas zijn die van de Chiers, de Semois, de Lesse, de Samber, de Ourthe, de Roer, de Swalm, de Niers, de Dommel en van de Mark. Verschillende van deze deelstroomgebieden zijn grensoverschrijdend (bijlage 2).
21. Het ISGD Maas omvat ook een groot aantal grondwatervoerende lagen die tot verschillende geologische lagen behoren. Veel lagen hebben een grensoverschrijdend karakter (bijlage 3 en 4).
22. De bevoegde autoriteiten van elke Staat / Gewest in het ISGD Maas hebben conform de kaderrichtlijn oppervlaktewater- en grondwaterlichamen afgebakend op basis van hun typologie en de druk waaraan ze blootstaan.
23. Tabel 1 vat de algemene kenmerken van het ISGD Maas samen. Gedetailleerde beschrijvingen zijn te vinden in de nationale/regionale beheerplannen.

	Oppervlakte (km ²)	Inwonertal (x 1000)	Oppervlaktewater			Grondwater
			Aantal waterlichamen 'meren'	Aantal waterlichamen 'waterlopen'	Lijntraject waterlopen (km)	Aantal waterlichamen
Frankrijk	8919	671	5	152	3363	13
Luxemburg *	72	51	0	3	21	1*
B-Wallonie	12300	2197	12	245	4934	21
B-Vlaanderen	1596	440	3	15	273	10
Nederland **	7500	3600	52	103	2688	5
Duitsland	3977	1897	2	226	1600	32
TOTAAL	34364	8856	74	744	12879	82

* Het grondwaterlichaam van Luxemburg is bij het ISGD Rijn aangesloten en wordt daar beheerd

** Nederland telt bovendien 1 overgangswaterlichaam en 1 kustwaterlichaam.

Tabel 1: Belangrijke kenmerken van het ISGD Maas

24. Het water in het ISGD Maas wordt onder meer gebruikt voor:
 - de hydraulische regulering van de rivier (vasthouden / bergen / afvoeren)
 - water voor menselijke consumptie (drinkwater)
 - landbouw
 - industrie (met inbegrip van elektriciteitsproductie met waterkracht)
 - scheepvaart (goederenvervoer en pleziervaart)
 - recreatie.
25. Het stroomgebied van de Maas wordt vooral in de benedenstroomse gebieden intensief economisch gebruikt en kent een grote bevolkingsdichtheid.

26. De meerderheid van de inwoners in het ISGD Maas gebruikt drinkwater dat afkomstig is uit het oppervlakte- en grondwater van dit district. Bovendien worden aanzienlijke hoeveelheden via buizen of kanalen getransporteerd voor de productie van water voor menselijke consumptie voor ongeveer 6 miljoen mensen die grotendeels buiten het ISGD van de Maas wonen.
27. De Maas is een groot ecosysteem in Noordwest-Europa: zij is niet alleen een habitat voor fauna en flora die kenmerkend zijn voor de grote rivieren in Noordwest-Europa, maar ook een belangrijke toegangsweg voor trekvis die zich voortplanten in de zijrivieren.

2.2. Menselijke activiteiten en belastingen

28. Het overkoepelend rapport 'Toestandsbeschrijving' van 23 maart 2005⁷ verschaftte een eerste basis voor het benoemen van de voornaamste problemen die een multilaterale en/of bilaterale coördinatie noodzakelijk maken bij de opstelling van de monitoringprogramma's, maatregelenprogramma's en stroomgebiedbeheerplan zoals voorgeschreven in de KRW.
29. In 2013 hebben de staten / gewesten, ieder voor zich, conform art. 5.2 van de KRW de 'Toestandsbeschrijving' van 2005 getoetst en de analyse van de kenmerken, de economische analyse van het watergebruik en de beoordeling van de effecten van menselijke activiteiten op de toestand van het water getoetst en zo nodig bijgewerkt. De resultaten van deze werkzaamheden zijn in de IMC besproken en vormen een essentiële informatiebasis voor het op het niveau van het ISGD Maas opgestelde rapport.
30. Het watergebruik dat de belangrijkste druk genereert op de wateren in het ISGD Maas, is weinig veranderd in het afgelopen decennium, nl. de bevolking, de verstedelijking, de industrialisatie, de landbouw en de scheepvaart.
31. De belastingen zijn van verschillende aard:
- emissies, verliezen en lozingen van verontreinigende stoffen;
 - werken voor de hoogwaterbescherming, de scheepvaart en/of het opwekken van hydro-elektriciteit (sluizen, stuwen en dammen);
 - kanalisaties, kunstmatige oevers en dijken;
 - onttrekkingen (bijv. voor kanalen, de landbouw, de industrie en voor drinkwater).
32. Deze belastingen hebben al dan niet gecombineerd de volgende mogelijke effecten en gevolgen:
- voor het oppervlaktewater:*
- aantasting van de ecosystemen met inbegrip van de terrestrische ecosystemen die in verbinding staan met water;
 - belemmeringen voor de vrije migratie van trekvis;
 - eutrofiëring, met name in de hoofdstroom en in de overgangs- en kustwateren;
 - risico's voor de kwaliteit en het gebruik van het water.
- voor het grondwater:*
- kwantitatieve verstoring van de ondergrondse waterlagen;
 - aantasting van grondwater afhankelijke terrestrische ecosystemen;
 - risico's voor de kwaliteit en het gebruik van het grondwater.
33. Bodemdaling als gevolg van mijnbouw heeft bovendien in enkele gebieden het hydrologische evenwicht verstoord en de uitwisseling tussen het oppervlaktewater en het grondwater gewijzigd.

⁷ Overkoepelend rapport over de internationale coördinatie overeenkomstig artikel 3 (4) van de analyse zoals vereist door artikel 5 van de richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, Luik, 23 maart 2005

2.3. Belangrijke Waterbeheerskwesties in het ISGD Maas

34. Het navolgende overzicht van de belangrijke waterbeheerskwesties in het Internationale Stroomgebiedsdistrict van de Maas is geactualiseerd op basis van de nationale / gewestelijke uitdagingen die de IMC Verdragspartijen in het ISGD Maas met elkaar gedeeld hebben.

2.3.1. Hydromorfologische veranderingen

35. De veranderingen van het fysiek milieu, een afwezige of beperkte continuïteit van de waterlopen, alsook de veranderingen van de kwantiteit en dynamiek van de waterstroming worden samen aangeduid als “Hydromorfologische veranderingen”.

36. Verbeteren van de vrije migratie van trekvis

Het herstel en de verbetering van de op- en doortrekbaarheid van de waterlopen voor vissen vragen om coördinatie door de IMC. Hierbij gaat het om het passeerbaar maken van obstakels voor vis door het verwijderen of aanpassen van stuwen en andere kunstwerken in de waterloop, dit laatste onder meer door de aanleg van goed functionerende vistrappen of andere voorzieningen die vispassage mogelijk maken. Basis voor dit alles is het in 2011 door de IMC vastgestelde ‘Masterplan Trekvis in de Maas’.

37. De ontwikkeling van hydro-elektrische energie verenigen met de bescherming van het watermilieu

Een belangrijke uitdaging in het ISGD Maas is ervoor te zorgen dat de uitbreiding en ontwikkeling van waterkrachtcapaciteit zo goed mogelijk te verenigen is met het behoud en zo nodig herstel van de continuïteit van de waterlopen en het realiseren van de goede toestand of van het ecologische potentieel.

2.3.2. Oppervlaktewater

38. De hydromorfologische druk en de emissies van nutriënten en verontreinigende stoffen uit punt- en diffuse bronnen zorgen voor een belangrijke verontreiniging van het oppervlaktewater in het ISGD Maas. Hierdoor heeft in 2013 circa 73% van de oppervlaktewaterlichamen in het ISGD Maas nog niet de door de KRW vereiste goede ecologische toestand of het goede ecologische potentieel bereikt (bijlage 14).

2.3.2.1. Nutriënten uit puntbronnen en diffuse bronnen

39. Nutriënten zijn van invloed op de waterkwaliteit, in het bijzonder doordat deze tot eutrofiëring van de waterlopen leiden. Eutrofiëring beïnvloedt de biologische gemeenschappen in de Maas maar ook in de Noordzee en heeft invloed op het gebruik dat van water gemaakt kan worden. Voor de noodzakelijke terugdringing van de toevoer van nutriënten moeten zowel de emissies uit de puntbronnen (stedelijk en industrieel afvalwater) als de emissies uit de diffuse bronnen (landbouw en veeteelt) worden aangepakt.

Sanering van stedelijk en huishoudelijk afvalwater

Bescherming van het watermilieu tegen diffuse verontreiniging met name door de landbouw

40. Voor wat betreft de puntbronnen is het zaak om daar waar nog nodig nieuwe stedelijke en industriële waterzuiveringsinstallaties te bouwen of te verbeteren. Voor wat betreft de landbouw moet verder gewerkt worden aan terugdringing van de hoeveelheden minerale en organische meststoffen (o.a. uit de veehouderij) die worden ingezet, en wel door aanpassing van de hoeveelheden aan de specifieke eisen van de bodem en de behoefte van de gewassen.

2.3.2.2. Verontreinigende stoffen uit puntbronnen en diffuse bronnen

41. Er zijn grote inspanningen geleverd op het vlak van de zuivering van stedelijk en industrieel afvalwater om de emissies van verontreinigende stoffen in het oppervlaktewater te voorkomen of te beperken. De inspanningen zullen worden voortgezet.

42. Zo zijn voor de klassieke verontreinigende stoffen of voor macroverontreinigende stoffen zoals organische koolstof, aanzienlijke verbeteringen geboekt door de bouw van speciale zuiveringsinstallaties voor de zuivering van stedelijk en industrieel afvalwater.

Bescherming van het watermilieu tegen prioritair stoffen en andere verontreinigende stoffen (pesticiden, oplosmiddelen, zware metalen, koolwaterstoffen, geneesmiddelen)

43. Andere verontreinigende stoffen – de zogeheten microverontreinigende stoffen, zoals zware metalen en gewasbeschermingsmiddelen – kunnen reeds bij lage concentraties een aanzienlijke invloed hebben op het aquatisch ecosysteem of op de gebruiksfuncties van de wateren, met name als bron voor de drinkwaterwinning.
44. De moderne samenleving genereert en verbruikt een veelheid aan stoffen op verschillende terreinen: in de industrie, in de gezondheidszorg van mensen (geneesmiddelen, contrastmiddelen voor röntgenapparatuur) en in de diergeneeskunde (geneesmiddelen), voor cosmetica, als onderhoudsproducten. Deze stoffen kunnen langs verschillende routes uiteindelijk in het water terecht komen. Het is daarom nodig om de impact daarvan op de waterkwaliteit en op de gebruiksfuncties verder te onderzoeken.
45. Om tot een goede toestand van de oppervlaktewateren te komen, zijn in de toekomst nog grote inspanningen nodig om de resterende historische verontreinigingen verder terug te dringen en om de nieuwe uitdagingen van de laatste jaren het hoofd te bieden.

2.3.3. Grondwater

46. De bronnen van het grondwater beschermen

47. Zo'n 50% van de grondwaterlichamen in het ISGD Maas bevond zich in 2013 niet in een goede toestand. Debet daaraan zijn de diffuse emissies van - hoofdzakelijk uit de landbouw afkomstige - nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen (bijlage 10). Dit alles moet met het oog op het behalen van de goede toestand van het grondwater (zowel chemisch als kwantitatief) en op de drinkwatervoorziening, worden teruggedrongen.

2.3.4. Waterkwantiteit

48. De gevolgen van klimaatverandering zullen zich mogelijk vertalen in een aanscherping van bepaalde beheerskwesties.
49. **Zuinig gebruik van de watervoorraden; waterschaarste vermijden**
50. Enerzijds zullen bijvoorbeeld de periodes van lage waterafvoer vaker voorkomen en langer duren. Dit betekent dat er, vaker dan nu het geval is, restricties zullen gelden voor gebruiksfuncties zoals bijvoorbeeld watergebruik voor de landbouw, de industrie en de elektriciteitsbedrijven (koelwater). De daarmee gepaard gaande effecten voor de waterkwaliteit doen verwachten dat periodes waarin inname van oppervlaktewater voor de productie van drinkwater niet mogelijk is, frequenter zullen voorkomen en langer zullen duren. De hogere watertemperatuur tijdens perioden van grote hitte zal ook invloed hebben op het aquatisch ecosysteem.
51. Anderzijds zal klimaatverandering waarschijnlijk ook leiden tot intensievere en langdurigere regenval en resulteren in een toenemend risico op overstromingen in termen van frequentie en omvang. Het opstellen van stroomgebiedbeheerplannen volgens de kaderrichtlijn Water en van overstromingsrisicobeheerplannen volgens de overstromingsrichtlijn maakt deel uit van een geïntegreerd stroomgebiedsbeheer. De twee processen dienen daarom gebruik te maken van het potentieel voor gemeenschappelijke synergiën en voordelen, rekening houdend met de milieudoelstellingen van de KRW.

2.4. Mogelijke effecten van klimaatverandering en mogelijke aanpassingsmaatregelen

52. Klimaatverandering is een belangrijk thema vanwege de gevolgen voor het waterbeheer (kwantiteit, kwaliteit, gebruiksfuncties) en vanwege de noodzaak om gemeenschappelijke adaptatiestrategieën te ontwikkelen.
53. Er is een inventaris opgemaakt van lopende initiatieven en studies in de Rijncommissie, Donaucommissie en in de landen en gewesten van het ISGD Maas in het kader van het AMICE-project⁸, die het mogelijk heeft gemaakt om een eerste overzicht op te stellen van de behoeften aan coördinatie en mogelijke informatie-uitwisseling.
54. Geconstateerd werd dat klimaatverandering in alle landen/gewesten van het ISGD Maas de aandacht heeft. Alle klimaatscenario's wijzen min of meer in dezelfde richting. De noodzaak van informatie-uitwisseling en samenwerking met betrekking tot de aanpassing aan de gevolgen van klimaatverandering wordt door allen erkend en de eerste discussies zijn begonnen.
55. In december 2014 werd een werkprogramma voor dit thema goedgekeurd door de IMC, dat een verdiepte informatie-uitwisseling over nationale en internationale activiteiten met betrekking tot de mogelijke gevolgen van klimaatverandering in het ISGD Maas en eventuele toekomstige aanpassingsmaatregelen omvat.

⁸ <http://www.cipm-icbm.be/page.asp?id=230&langue=NL>

Hoofdstuk 3. Beschermd gebied

56. De registers van beschermde gebieden in de betekenis van artikel 6 van de KRW⁹ zijn aangelegd door de landen en gewesten, elk voor het eigen gebied.
57. Er zijn slechts weinig beschermde gebieden waarover internationaal overleg (bi- of multilateraal) noodzakelijk is. Een duidelijk geval is de Grensmaas – of liever gezegd: de Gemeenschappelijke Maas – die tussen Maastricht en Maasbracht over ongeveer 50 kilometer de grens vormt tussen Vlaanderen en Nederland. In de Vlaamse Maasuitwaarden zijn gebiedsdelen aangewezen als Natura-2000 gebied, onder de naam Uiterwaarden langs de Limburgse Maas en Vijverbroek. In Nederland is de rivier aangewezen als Natura-2000 gebied Grensmaas. De afstemming en coördinatie over dit gebied vinden plaats in de Vlaams-Nederlandse Bilaterale Maascommissie.
58. Zowel door Nederland als door Vlaanderen worden in de Gemeenschappelijke Maas werkzaamheden uitgevoerd om de veiligheid tegen overstromingen te verbeteren en natuurontwikkeling te bevorderen. Deze Nederlandse en Vlaamse plannen worden zowel inhoudelijk als qua planning op elkaar afgestemd. Zo ontstaat een grensoverschrijdend gebied met hoge natuurwaarden dat de bevolking en infrastructuur op een duurzame wijze beschermt tegen wateroverlast. De uitvoering van de projecten is langs Vlaamse zijde gepland tussen 2014 en 2019. Langs Nederlandse zijde worden de projecten uitgevoerd tot 2023.

⁹ Cf. Artikel 6 lid 1 van de Richtlijn 2000/60/EG

Hoofdstuk 4. Toestand van de waterlichamen

4.1. Inleiding

59. De Kaderrichtlijn Water heeft als doelstelling dat alle wateren (oppervlakte- en grondwateren) van de lidstaten in 2015 de goede toestand dienen te bereiken.
60. Wat oppervlaktewater betreft, beoogt de kaderrichtlijn het behoud en het verbeteren van aquatische ecosystemen, het beschermen van de watervoorraden met het oog op duurzaam gebruik en het terugdringen of zelfs stoppen van de emissies en lozingen door middel van specifieke maatregelen.
61. Voor grondwater beoogt ze het beschermen, verbeteren en herstellen van alle grondwaterlichamen en het zorgen voor evenwicht tussen onttrekkingen en aanvulling van grondwater om te komen tot een goede toestand van de grondwaterlichamen.
62. De landen/regio's identificeerden oppervlaktewaterlichamen (817) en grondwaterlichamen (81) en implementeerden monitoringprogramma's die een beoordeling van de toestand van elk waterlichaam mee moeten mogelijk maken.

4.2. Oppervlaktewater

63. De operationele KRW-doelstelling is het bereiken van de « goede toestand » voor alle waterlichamen (WL) in 2015. De goede toestand van een WL houdt zowel de goede chemische toestand (stoffen van KRW-bijlagen IX en X) als de goede ecologische toestand van het waterlichaam in. Onder voorbehoud van de voorwaarden die in de KRW zijn gedefinieerd, is uitstel mogelijk van het bereiken van de doelstellingen in 2015 of kunnen minder strenge doelstellingen worden bepaald.
64. De chemische toestand van een waterlichaam wordt bepaald door te kijken of dit beantwoordt aan de milieukwaliteitsnormen voor een lijst van prioritaire stoffen die gemeenschappelijk is voor alle lidstaten (KRW-bijlagen IX en X). De landen en gewesten in het ISGD Maas hebben de chemische toestand beoordeeld op basis van de Richtlijn 2008/105/EG of reeds op basis van de Richtlijn 2013/39/EU (zonder nieuwe stoffen). Dit is van belang voor een goed begrip van de bijlagen 6 en 7. Op grond van de bij de IMC Verdragspartijen beschikbare monitoringgegevens over de belasting met alomtegenwoordige persistente, bioaccumulerende en toxische stoffen (alomtegenwoordige PBT) blijkt een overschrijding van de milieukwaliteitsnormen voor vrijwel het gehele stroomgebied. Als gevolg daarvan moet de chemische toestand in vrijwel het gehele stroomgebied van de Maas als 'niet goed' worden beoordeeld. Om de verbetering van de waterkwaliteit voor de overige stoffen niet te overschaduw, biedt de Richtlijn 2013/39/EU de mogelijkheid om ook de chemische toestand zonder alomtegenwoordige PBT cartografisch weer te geven. Deze mogelijkheid wordt door de IMC benut (bijlage 7).

De ecologische toestand van een waterlichaam (zeer goed, goed, matig, ontoereikend of slecht) of het ecologisch potentieel ervan (goed, matig, ontoereikend of slecht) omvat vervolgens weer drie verschillende kwaliteitscomponenten.

65. Om de ecologische toestand of potentieel van een waterlichaam te bepalen worden de 'biologische kwaliteitselementen' geanalyseerd, die een indicatie geven voor de mate van verstoord zijn van waterflora en -fauna. Zij worden geanalyseerd samen met de 'fysisch-chemische' en de 'hydromorfologische kwaliteitselementen', waarbij de twee laatstgenoemden beschouwd worden als ondersteunende elementen voor de waterkwaliteit. Opgemerkt dient te worden dat de hydromorfologische kwaliteitselementen bij de uiteindelijke beoordeling van de ecologische toestand alleen bij het bepalen van de 'zeer goede' ecologische toestand van een natuurlijk waterlichaam in acht worden genomen.

66. Om de toestand van het oppervlaktewater te helpen bepalen, werden monitoringprogramma's ingesteld met een groot aantal meetpunten waar de chemische, de fysisch – chemische en/of de biologische parameters worden opgevolgd.

4.2.1. Toestand 2013

67. De kaarten van bijlagen 5, 6 en 7 geven de situatie weer voor het oppervlaktewater in het ISGD Maas (SG > 100km²) waarbij wordt ingegaan op de/het ecologische toestand/potentieel, de chemische toestand en tot slot de chemische toestand zonder de alomtegenwoordige PBT.

68. Deze kaarten werden opgemaakt op basis van de meest recente gegevens op het moment dat het ontwerp beheerplan werd opgemaakt, met name :

- gegevens 2010-2011 zoals die gepubliceerd werden in de toestandanalyse van eind 2013 voor het Franse gedeelte;
- gegevens 2008-2013 voor het Waalse gedeelte;
- gegevens 2009-2011 voor het Duitse gedeelte;
- gegevens 2010-2013 voor het Vlaamse gedeelte;
- gegevens 2004-2013 voor het Nederlandse gedeelte;
- gegevens 2007-2014 voor het Luxemburgse gedeelte.

69. De eind 2015 op te stellen uiteindelijke versie van het internationale beheerplan voor het ISGD Maas, wordt op basis van de dan beschikbare meest actuele gegevens opgesteld.

70. Met in achtneming van de genoemde restricties bevinden zich op het moment van verschijnen van dit rapport (december 2014) 73% van de waterlichamen in het ISGD Maas niet in de goede ecologische toestand, 69% niet in de goede chemische toestand en 25% van de waterlichamen niet in de goede chemische toestand zonder alomtegenwoordige stoffen (bijlage 14).

4.2.2. Aan de grens gelegen oppervlaktewaterlichamen

71. Voor de aan de grens gelegen oppervlaktewateren wordt bilateraal overleg opgezet om te streven naar meer samenhangende beoordelingen en doelstellingen of, op zijn minst, om mogelijke verschillen daartussen toe te lichten of te onderzoeken.

72. De tabellen van bijlage 8 en 9 specificeren voor de aan de grens gelegen waterlichamen (SG > 10 km²) de/het ecologische toestand/potentieel evenals de chemische toestand, zonder de alomtegenwoordige PBT.

73. Doen er zich verschillen voor bij de beoordeling van de grenswaterlichamen, dan zijn die te wijten aan de verschillen inzake vervuiling of andere beoordelingsmethodes die gehanteerd worden aan weerszijden van de grens. Ook in de gevallen dat er andere beoordelingsmethodes gebruikt worden, is gebleken dat deze veelal leiden tot vergelijkbare maatregelen aan weerszijden van de grens. De landen en Gewesten wisselen daarover informatie uit en doen daar verslag van aan de IMC.

4.3. Grondwater

74. De toestand van de grondwaterlichamen wordt beoordeeld op basis van criteria die betrekking hebben op de chemische toestand en de kwantitatieve toestand.

75. De criteria voor de beoordeling van de grondwatertoestand zijn in de KRW, de Grondwaterrichtlijn¹⁰ en in de nationale en gewestelijke regelgeving vastgelegd.

76. De kwantitatieve grondwatertoestand wordt door alle Staten en Gewesten aan de hand van het grondwaterpeil en het verloop hiervan beoordeeld.

¹⁰ RICHTLIJN 2006/118/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 12 december 2006 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand.

77. De chemische toestand van het grondwater wordt beoordeeld aan de hand van door de verschillende Staten en Gewesten vastgestelde kwaliteitsnormen en drempelwaarden.

4.3.1. Huidige toestand van de grondwaterlichamen

78. Om een basis te hebben voor de planning van de maatregelen (zie hoofdstuk 7.2.3), hebben de Staten en Gewesten de beoordeling van de toestand van de grondwaterlichamen geactualiseerd.

79. De bijlagen 10, 11 en 12 geven de toestand van de grondwaterlichamen aan.

80. De actuele toestand van de grondwaterlichamen, op basis van gegevens van 2012, is samengevat in onderstaande tabel.

Grondwaterlichamen, actuele toestand							
	FR	WL	DE	LU*	VL	NL	ISGD Maas Totaal
In goede toestand	8	15	10	-	4	2	39
Niet in goede toestand	5	6	22	-	6	3	42
a. Kwaliteit problemen	5	6	21	-	6	3	41
b. Kwantiteit problemen	0	0	13	-	0	1	14
c. Kwaliteit en kwantiteit problemen	0	0	12	-	0	1	13

* Het grondwaterlichaam van Luxemburg is bij het ISGD Rijn aangesloten en wordt daar beheerd.

Tabel 2: Grondwaterlichamen, actuele toestand

81. Ongeveer 50% van de grondwaterlichamen in het ISGD Maas is niet in goede toestand volgens de KRW-doelstellingen. Als de goede toestand niet gehaald wordt, is dit meestal te wijten aan de chemische kwaliteit.

82. De belangrijkste problemen in het Maasstroomgebied zijn de verontreiniging van het grondwater door nitraten en gewasbeschermingsmiddelen die gedeeltelijk afkomstig zijn van de oppervlakkige afstroming van veelal verharde oppervlakten in stedelijke gebieden, maar vooral van agrarische activiteiten.

83. Andere duidelijke problemen met de chemische kwaliteit zijn meestal lokaal van aard en vertegenwoordigen een belang dat op lokaal niveau dient te worden behartigd en niet op het niveau van het ISGD Maas.

84. Vanwege de wateronttrekkingen met het oog op de bruinkoolwinning in dagbouw zijn in het Duitse deel van het Maasstroomgebied enkele grondwaterlichamen al sinds lange tijd in een slechte kwantitatieve of chemische toestand. Hiervoor wordt een appel gedaan op de uitzonderingsbepalingen van de KRW.

4.3.2. Grondwaterlichamen behorend tot grensoverschrijdende watervoerende lagen

85. Voor de grondwaterlichamen die tot de grensoverschrijdende watervoerende lagen behoren vindt bi- en / of trilaterale coördinatie plaats door de betrokken landen en gewesten. Daarbij wordt vooral aandacht besteed aan de gevallen waarbij de beoordeling van 'aangrenzende' grondwaterlichamen aan beide zijden van de grens van elkaar verschilt.

86. De landen en gewesten wisselen daarover informatie uit en doen daarover verslag aan de IMC. Op het moment van afronding van het voorliggend ontwerp beheersplan voor het ISGD Maas waren nog niet alle coördinatie overleggen afgerond. Daarom wordt hierop pas in het definitieve beheersplan nader ingegaan.

87. De toestand van de 'aangrenzende' grondwaterlichamen is samengevat in de tabel in bijlage 13.

4.4. Multilaterale monitoringprogramma's

4.4.1. Homogeen meetnet voor de oppervlaktewateren in het ISGD Maas

88. De landen/gewesten hebben monitoringprogramma's ingericht die een beoordeling van de toestand van de waterlichamen mogelijk maken.
89. Voor de oppervlaktewaterlichamen, tellen de monitoringprogramma's talrijke meetpunten of meetlocaties voor onderzoek van de fysisch– chemische en/of biologische kwaliteitselementen.
90. Uit deze meetpunten / plaatsen van de landelijke / gewestelijke meetnetten werden er 38 uitgekozen om het homogeen meetnet (HM) van de IMC te vormen. Bij de keuze werd rekening gehouden met het representatieve karakter en de relevantie op de schaal van het ISGD Maas. Het HM is voor de chemische en fysisch-chemische kwaliteit van het oppervlaktewater gebaseerd op een meetnet van 16 meetpunten, gelegen op de hoofdstroom van de Maas en 22 op de zijrivieren, en voor de biologische kwaliteit op 15 meetpunten op de hoofdstroom en 21 op de zijrivieren. Om de drie jaar publiceert de IMC een rapport met daarin de belangrijkste resultaten van de per station of meetpunt gemeten parameters. Ze worden uitgekozen in functie van de “belangrijke waterbeheerskwesties” op schaal van het stroomgebiedsdistrict. Deze kernuitdagingen voor het waterbeheer vormen de grondslag voor de programma's die afgesproken worden tussen de oeverpartijen om de waterkwaliteit te verbeteren. De gepubliceerde resultaten hebben betrekking op een beperkt aantal parameters, die de langetermijnevolutie van de waterkwaliteit illustreren, met name op de hoofdstroom van de Maas.

Hoofdstuk 5. Milieudoelstellingen

5.1. De doelstellingen voor de waterlichamen

91. Uit hoofde van artikel 4 van de KRW moeten alle waterlichamen (oppervlaktewater en grondwater) de goede toestand uiterlijk in 2015 bereiken, waarbij ook geldt dat geen verdere verslechtering van de huidige toestand mag optreden. Het bereiken van de goede toestand kan worden uitgesteld van 2015 tot 2021 of 2027 mits verantwoording.
92. De toestand wordt beoordeeld op grond van criteria betreffende de ecologische en chemische toestand. Voor een grondwaterlichaam worden criteria betreffende de chemische en kwantitatieve toestand gehanteerd.

5.2. Oppervlaktewater

93. De beoordeling van de toestand van het oppervlaktewater kan afhangen van de categorie (rivieren, meren, overgangswateren en kustwateren) waarin het waterlichaam is ingedeeld. Voor oppervlaktewateren wordt ook onderscheid gemaakt in “natuurlijke”, “sterk veranderde” en “kunstmatige” waterlichamen
94. De als “natuurlijk” ingedeelde waterlichamen verkeren in de goede toestand wanneer de goede ecologische toestand en de goede chemische toestand zijn bereikt. De “sterk veranderde” en “kunstmatige” waterlichamen verkeren in de goede toestand wanneer de goede chemische toestand en het goede ecologische potentieel (een aangepaste ecologische doelstelling) zijn bereikt.
95. Artikel 16 van de KRW verplicht de Lidstaten om ‘de lozingen, de emissies en de verliezen van een aantal verontreinigende stoffen of groepen verontreinigende stoffen met een significant risico voor of via het aquatische milieu en met name voor water dat wordt gebruikt voor de bereiding van drinkwater, geleidelijk aan terug te dringen en voor prioritaire gevaarlijke stoffen stop te zetten’. De KRW bepaalt dat de doelstelling van beëindiging uiterlijk 20 jaar na het op Europees niveau vaststellen van de milieukwaliteitsnormen (MKN's)¹¹ voor deze stoffen dient te worden bereikt.
96. Op basis van deze MKN's wordt de chemische toestand bepaald. Zodra een stof of een groep stoffen de MKN overschrijdt, is de goede chemische toestand niet bereikt ("One out, all out").
97. De Staten en Gewesten van de IMC hebben in 2009 een lijst van stoffen opgesteld die relevant zijn op de schaal van het ISGD Maas. Met deze lijst hebben de Staten en Gewesten een selectie gemaakt van de chemische parameters die een grensoverschrijdend belang vertegenwoordigen en waarvoor een multilaterale afstemming in het ISGD Maas noodzakelijk wordt geacht.
98. De criteria voor opname van een stof in deze lijst waren dat tenminste twee IMC-Verdragspartijen een overschrijding van hun limietwaarden zouden aangeven, een bewijs van menselijk toedoen en dat er voor het terugdringen van de stof in kwestie bi- of multilaterale afstemming nodig zou zijn.
99. Bij het nalopen van de lijst van Maas-relevante stoffen in 2013 bleek diuron niet langer te voldoen aan de criteria. Deze stof wordt dus niet langer als relevante stof voor het ISGD Maas beschouwd en van de lijst afgehaald.
100. Kobalt daarentegen wordt in aanmerking genomen als nieuwe relevante stof.

¹¹ Richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid tot wijziging en vervolgens intrekking van de Richtlijnen 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG en 86/280/EEG, en tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG.

101. De geactualiseerde lijst met Maas-relevante stoffen voor het overkoepelend deel van het beheersplan voor het ISGD Maas is opgenomen in onderstaande tabel.

Nr. In KRW-bijlage X	CAS-nr.	EU-nr	Naam van de stof
(6)	7440-43-9	231-152-8	Cd en verbindingen
(20)	7439-92-1	231-100-4	Pb en verbindingen
(19)	34123-59-6	251-835-4	Isoproturon
(28)	n.a.	n.a.	PAK
	50-32-8	200-028-5	(Benzo(a)pyreen)
	205-99-2	205-911-9	(Benzo(b)fluorantheen)
	191-24-2	205-883-8	(Benzo(g,h,i)peryleen)
	207-08-9	205-916-6	(Benzo(k)fluorantheen)
	193-39-5	205-893-2	(Indeno(1,2,3-cd) pyreen)
(9)	2921-88-2	220-864-4	Chloorpyrifos
Algemene parameters ter ondersteuning van de beoordeling van de ecologische toestand (KRW Bijlage V)			Ntot
			Ptot
			DCO
Specifieke parameters ter ondersteuning van de beoordeling van de ecologische toestand (KRW, Bijlage V)			Cu
			Co
			Zn
			PCB (28, 52, 101, 118, 138, 153 et 180)

Tabel 3: Geactualiseerde lijst met Maas-relevante stoffen

5.2.1. Beoogde reducties van stoffen in het ISGD Maas in 2021

5.2.1.1. Algemene parameters ter ondersteuning van de beoordeling van de ecologische toestand : Nutriënten

102. In het kader van de samenwerking in de IMC voert de projectgroep Chemie momenteel een berekening uit van de nutriëntenvrachten en de daarvan afgeleide eventueel noodzakelijke vermindering van emissies van nutriënten. Afhankelijk van het beschikbaar zijn van informatie van de IMC-verdragspartijen in hun nationale/gewestelijke delen van de ontwerp beheersplannen zullen de resultaten pas in 2015 beschikbaar zijn.

5.2.1.2. Specifieke parameters ter ondersteuning van de beoordeling van de ecologische toestand : specifieke verontreinigende stoffen

103. De koper-, kobalt- en zinkvrachten in het ISGD Maas kennen een grote diversiteit aan bronnen en tot op heden konden de emissieroutes slechts onvoldoende gekwantificeerd worden. Op dit moment bestaat geen gezamenlijk beeld van de benodigde reductiepercentages voor deze metalen.

5.2.2. Beoogde toestand van de oppervlaktewaterlichamen in het ISGD Maas in 2021

104. Op basis van voorlopige schattingen zal een aantal oppervlaktewaterlichamen in het ISGD Maas, in 2021 de KRW doelstellingen niet bereiken. Een nauwkeurige aanduiding van het aantal waterlichamen zal pas in de loop van 2015, na het overleggen van de nationale/gewestelijke ontwerp beheersplannen, mogelijk zijn. Het resultaat zal in de definitieve versie van het Beheersplan voor het ISGD Maas worden gepresenteerd.

5.2.3. Oorzaken om af te wijken van de doelstellingen voor de oppervlaktewaterlichamen

105. Voor een groot aantal oppervlaktewaterlichamen zal aanspraak worden gemaakt op termijnverlengingen zoals bedoeld in artikel 4 lid 4 van de KRW om de goede toestand te kunnen

bereiken. Een nauwkeurige aanduiding van het aantal waterlichamen en de oorzaken van het niet bereiken van de goede toestand zal pas in de loop van 2015, na het overleggen van de nationale/gewestelijke ontwerp beheersplannen, mogelijk zijn. Het resultaat zal in de definitieve versie van het Beheersplan voor het ISGD Maas worden gepresenteerd.

5.3. Grondwater

5.3.1. Kwaliteitsnormen

106. De criteria voor de beoordeling van de grondwatertoestand zijn in de KRW, de Grondwater-richtlijn¹² en in de nationale en gewestelijke regelgeving vastgelegd.
107. De kwantitatieve grondwatertoestand in 2021 wordt door alle Staten en Gewesten aan de hand van het grondwaterpeil en het verloop hiervan (trend) beoordeeld.
108. De chemische grondwatertoestand in 2021 wordt beoordeeld aan de hand van door de verschillende Staten en Gewesten vastgestelde kwaliteitsnormen en drempelwaarden.

5.3.2. De reductiedoelstellingen voor specifieke stoffen in het grondwater

109. Verbetering van de chemische toestand van de grondwaterlichamen is nodig. Het betreft vooral de vermindering van verontreiniging door nitraten en pesticiden.

5.3.3. Beoogde toestand van de grondwaterlichamen in het ISGD Maas in 2021

110. Op dit moment en op basis van voorlopige schattingen zal ongeveer 50% van de grondwaterlichamen in het ISGD Maas, de KRW doelstellingen in 2021 waarschijnlijk bereiken (bijlage 15 en 16).

5.3.4. Oorzaken om af te wijken van de doelstellingen voor het bereiken van de goede toestand van de grondwaterlichamen

111. De oorzaken om af te wijken van de doelstellingen voor het bereiken van de goede toestand voor de grondwaterlichamen zijn nog niet volledig geanalyseerd en zullen in de definitieve versie van het beheersplan worden gepresenteerd.

5.4. Overzicht van de doelstellingen voor de grensoverschrijdende waterlichamen

5.4.1. Grensoverschrijdende oppervlaktewateren

112. De resultaten van de bi- en trilaterale coördinatie met betrekking tot de doelstellingen van de grensoverschrijdende oppervlaktewateren zijn slechts gedeeltelijk beschikbaar en kunnen daarom pas eind 2015 in de definitieve versie van het beheersplan voor het ISGD Maas worden gepresenteerd.

5.4.2. Tot grensoverschrijdende aquifers behorende grondwaterlichamen

113. De resultaten van de bi- en trilaterale coördinatie met betrekking tot de doelstellingen van de grensoverschrijdende grondwaterlichamen zijn slechts gedeeltelijk beschikbaar en kunnen daarom pas eind 2015 in de definitieve versie van het beheersplan voor het ISGD Maas worden gepresenteerd.

¹² RICHTLIJN 2006/118/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 12 december 2006 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand.

Hoofdstuk 6. Economische analyse

114. De economische analyse van het watergebruik door de IMC Verdragspartijen heeft aangetoond, dat de wateren in het benedenstroomse deel van het ISGD Maas onderhevig zijn aan een zeer intensief economisch gebruik en dat het stroomgebied een grote bevolkingsdichtheid kent. In het baseline-scenario, d.w.z. de prognose van toekomstige ontwikkelingen, is duidelijk zichtbaar, dat de grote belasting van de watervoorraden ook in de toekomst niet wezenlijk zal veranderen.

Hoofdstuk 7. Maatregelenprogramma's

115. In het streven naar de goede toestand of het goed ecologisch potentieel verplicht artikel 11 van de KRW de lidstaten om maatregelenprogramma's op te stellen.

7.1. Inleiding

116. Op basis van de uitkomsten van de monitoringprogramma's en van de beschikbare expertise hebben de Staten en Gewesten de waterlichamen geïdentificeerd waarvoor de kans bestaat dat ze in 2021 de milieudoelstellingen van de KRW niet zullen bereiken.
117. Om de milieudoelstellingen te verwezenlijken werden door de IMC-verdragspartijen passende maatregelenprogramma's opgesteld.
118. De maatregelenprogramma's bevatten 'basismaatregelen' (d.w.z. de uitvoering van EU richtlijnen die van kracht zijn) en zo nodig 'aanvullende maatregelen' als met de uitvoering van de basismaatregelen de doelen van de KRW niet kunnen worden bereikt.
119. Bij de uitwerking van de beheerplannen hebben de IMC-verdragspartijen de nationale c.q. gewestelijke maatregelenprogramma's zoveel mogelijk afgestemd om een antwoord te geven op de belangrijke waterbeheerskwesties van het ISGD Maas.

7.2. Maatregelenprogramma's van de Staten / Gewesten in het ISGD Maas in relatie tot de belangrijkste waterbeheerskwesties

120. Een overzicht van de voor het ISGD Maas van betekenis zijnde nationale / gewestelijke maatregelen wordt gepresenteerd in bijlage 17.

7.2.1. Hydromorfologische veranderingen

121. **Te coördineren maatregel: Herstel van de biologische continuïteit.**
122. De maatregelen hebben tot doel de biologische continuïteit te herstellen, de structuurdiversiteit van de oppervlaktewateren te bevorderen, de vrije vismigratie herstellen en paaiplaatsen en opgroeizones te beschermen.
123. De IMC-verdragspartijen zijn actief bezig met de uitvoering van hydromorfologische verbeteringen (verwijderen van dammen, bouw van visdoorgangen aan bestaande versperringen, bouw van roosters bovenstrooms van de werken voor de bescherming van stroomafwaarts trekkende vissen, aanleg en bescherming van wetlands, herstel van de verbindingen met oude meanders en van de relatie tussen oppervlaktewater en grondwater) (bijlage 18).
124. Het in 2010 door de IMC aangenomen 'Masterplan Trekvis in de Maas'¹³ ligt ten grondslag aan bijzonder belangrijke maatregelen zoals de gedeeltelijke opening van de Haringvlietsluizen in Nederland, die de toegangspoort tot het Maas-riviersysteem vormen. Deze maatregelen zijn reeds gestart en zouden in 2018 uitgevoerd moeten zijn.
125. Het Masterplan omvat ook een inventarisatie van de trekvis zoals de aal, de zalm en de prik, van hun potentiële leefgebieden en van de bestaande knelpunten bij hun trek langs waterlopen. De belangrijkste gemeenschappelijke doelstellingen van het Masterplan vormen het herstel van mogelijkheden tot migratie van grote trekvis in de beide stroomrichtingen en een toename van de hoeveelheid paaiplaatsen en jonge vissen (bijlage 19 en 20).
126. Tussen Nederland, Duitsland en Wallonië werd een samenwerkingsprogramma opgezet bij de viskwekerij van Erezee (WL). Daarmee kan de voortplanting en het opnieuw uitzetten van jonge zalmen voor de komende jaren worden gewaarborgd.

¹³ Rapport "Trekvis in de Maas" (IMC 2011)

127. De IMC houdt jaarlijks een informatie-uitwisseling over de vorderingen bij de uitvoering van het Masterplan 'Trekvisser in de Maas' en over de internationale afstemming van de maatregelen.

7.2.2. Oppervlaktewater

7.2.2.1. Nutriënten uit puntbronnen en diffuse bronnen

128. **Te coördineren maatregel: terugdringen van de huishoudelijke, industriële en agrarische verontreiniging.**

129. De maatregelen hebben ten doel de klassieke verontreinigingen (namelijk de aanvoer van nutriënten stikstof, fosfor en organisch materiaal) te beperken die kunnen leiden tot eutrofiëring en het verbruik van opgeloste zuurstof in de waterlopen.

130. Puntbronnen

131. De belangrijkste bronnen van de klassieke verontreinigingen zijn hoofdzakelijk de lozingen van huishoudelijk en industrieel afvalwater in de oppervlaktewateren.

132. Bij de aanleg en uitbreiding van collectieve zuiveringsinstallaties in het ISGD Maas is de laatste jaren goede voortgang geboekt. Het betreft vooral de aanleg van zuiveringsinstallaties in gemeenten met meer dan 2000 inwoners. Volgens de laatste verwachtingen zullen al deze gemeenten in 2015 op zuiveringsinstallaties aangesloten zijn. De aanleg en uitbreiding van de overige zuiveringsinstallaties in kleinere gemeenten wordt voortgezet met het doel om in 2021 een percentage van quasi 100% te bereiken.

133. Naast het voltooien van de programma's voor afvalwaterzuivering, leggen de IMC-verdragspartijen het accent op het optimaliseren van de zuiveringssystemen en de renovatie van verouderde systemen. Enkele IMC-verdragspartijen voorzien ook in het scheiden van afvalwater en regenwater.

134. Een nieuwe uitdaging vormen de microverontreinigingen die in de conventionele zuiveringsinstallaties niet uit het afvalwater worden verwijderd. Menselijke geneesmiddelen, röntgencontrastmiddelen, oestrogenen, cosmetica, biociden en anti-roestmiddelen worden tegenwoordig in alle waterlopen in meetbare concentraties aangetroffen en vragen specifieke aandacht. In deze gevallen moeten de inspanningen worden vergroot om terughoudend te zijn met het gebruik van deze stoffen of het gebruik ervan te vermijden.

135. Voor het overige bejiveren de IMC verdragspartijen zich om ernstige lokale verontreinigingen als gevolg van klassieke industriële verontreinigingen weg te werken. Hoewel deze verontreinigingen doorgaans veelal lokaal van aard zijn, kunnen zij toch een zeer belangrijke bron van verontreiniging vormen in sommige waterlopen van het stroomgebied.

136. Diffuse bronnen

137. Landbouw is de voornaamste bron van diffuse verontreiniging met nutriënten (stikstof en fosfor). De uitgevoerde maatregelen zijn gericht op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen afstroming op landbouwgronden en bodemerosie, die de grootste aanvoer van nutriënten vormen, maar ook de bescherming van het grondwater dat met nitraat wordt verrijkt door uitspoeling van de bodem.

138. De toegepaste maatregelen hebben betrekking op regelgeving of omkadering (toezicht en handhaving) van de landbouwsector. Het betreft voorlichting aan de landbouwsector, onderzoek naar methoden van duurzame en waterverantwoorde bemestingspraktijken (voorschriften voor de opslag en behandeling van afvalwater in de veehouderij op de hoeve, het aanwijzen van kwetsbare gebieden, beperkingen voor het gebruik van meststoffen, het inrichten van bemestingsvrije bufferstroken langs de waterlopen, winterbodembedekkers op akkerland, het meten van stikstofresten in de herfst, het afsluiten van oevers om de toegang van het vee te beperken, enz.).

7.2.2.2. Verontreinigende stoffen uit puntbronnen en diffuse bronnen

139. **Te coördineren maatregel: Terugdringen van specifieke (Maas relevante) verontreinigende stoffen, zoals vastgelegd door de IMC, en van prioritaire stoffen uit huishoudelijke, industriële en agrarische bronnen**
140. De maatregelen hebben tot doel de emissies van specifieke, voor de Maas relevante, verontreinigende stoffen en prioritaire gevaarlijke stoffen naar het oppervlaktewater te verminderen.
141. Puntbronnen
142. De emissies van deze stoffen naar het oppervlaktewater komen hoofdzakelijk van de industrie (lozing van proceswater, koelwater, verontreinigd regenwater).
143. De lozing van afvalwater door de industrie wordt gereguleerd door een systeem van specifieke lozingsvergunningen. Binnen de verdragspartijen is het administratieve proces van herziening en actualisatie van vergunningen gestart om de bestaande lozingen van afvalwater in overeenstemming te brengen met de eisen van de KRW en van de dochterrichtlijn 2013/39/EG die milieukwaliteitsnormen op het gebied van water vaststelt. Dit betekent onderzoek verrichten naar de emissiebronnen van deze stoffen, een selectie maken van de bedrijfstakken en de vergunningsvoorwaarden voor de lozingen zo nodig herzien.
144. Diffuse bronnen
145. De diffuse bronnen van verontreiniging door zware metalen en microverontreinigingen zijn erg uiteenlopend: zoals bijvoorbeeld stoffen van uiteenlopende aard uit de industrie- en ambachtelijke sector waarvan het gebruik onder bepaalde omstandigheden niet vergunningsplichtig is, historische of "pseudo-natuurlijke" verontreinigingen zoals zware metalen in de bodem, atmosferische neerslag van verontreinigende stoffen afkomstig van verbrandingsprocessen en het collectief of particulier gebruik van pesticiden of gewasbeschermingsmiddelen.
146. De maatregelen gaan vooral over regelgeving en toezicht en handhaving door elke Verdragspartij op basis van de uitvoering van de richtlijn tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden (2009/128/EG). Het kan gaan om maatregelen zoals onderzoek naar methoden van duurzame landbouw, voorlichting aan de landbouwsector, het aanwijzen van bijzondere gebieden met beperkingen voor het gebruik van pesticiden en gewasbeschermingsmiddelen, inrichten van spuitvrije zones in bufferstroken langs waterlopen en bijvoorbeeld campagnes om herbiciden niet in het publieke domein te gebruiken, het opleiden van mensen die geautoriseerd zijn om deze producten met een daarvoor vereiste licentie te gebruiken, etc.
147. De IMC fungeert als platform voor informatie-uitwisseling en bewaking van het geheel van stoffen dat al door de IMC-verdragspartijen wordt gemonitord en van de kennis op het gebied van 'nieuwe stoffen' en hun mogelijke invloed op bepaalde vormen van watergebruik, zoals bv. het gebruik voor de drinkwaterbereiding.
148. Een eerste lijst van stoffen wordt momenteel onderzocht en zal onderwerp zijn van nauwkeurige analyse in de komende periode van het geactualiseerde beheersplan voor het ISGD Maas.
149. In geval er specifieke problemen geïdentificeerd worden voor het watergebruik (zoals bv. voor de productie van drinkwater), dan is het aangewezen om te onderzoeken of het oppervlaktewater een gepaste opvolging te verzekeren en aanvullende acties te ondernemen.

7.2.2.3. Calamiteuze verontreinigingen

150. De afstemming van maatregelen ter voorkoming en bestrijding van calamiteuze waterverontreiniging, alsmede de zorg voor de noodzakelijke informatiedoorgeleiding is een van de hoofddoelstellingen van het Maasverdrag.

151. Om de gevolgen van calamiteuze verontreinigingen die schade zouden kunnen toebrengen aan een of andere gebruiksvorm, te voorkomen of te beperken, is het waarschuwings- en alarmeringssysteem Maas geïmplementeerd (WASM). Het belang van een goed functionerend waarschuwingssysteem voor de Maas wordt tevens ingegeven vanwege de benedenstrooms gelegen innamepunten van Maaswater dat gebruikt wordt voor de bereiding van drinkwater.
152. Het WASM berust op 7 hoofdwaarschuwingssystemen die belast zijn met het overmaken van informatie over elk grensoverschrijdend risico of verontreiniging die de waterkwaliteit zou kunnen aantasten en het gebruik in gevaar zou kunnen brengen. De hoofdwaarschuwingssystemen zijn permanent beschikbaar en gebruiken voor de onderlinge communicatie een web-based en gestandaardiseerd programma waarlangs data en informatie kan worden ingevoerd en verzonden. Hiermee worden de operationele diensten die verantwoordelijk zijn voor de afhandeling van de calamiteit snel geïnformeerd en met elkaar in contact gebracht. De oorspronkelijk opzet van het systeem betrof alleen een z.g. alarmmelding, waarbij sprake is van een zodanig ernstige vervuiling dat er ook gevolgen te verwachten zijn voor benedenstroomse partijen. Enige jaren geleden is het systeem uitgebreid met informatie-acties, zodat partijen elkaar ook kunnen informeren en bevragen over kleinere geconstateerde verstoringen van de waterkwaliteit.
153. De goede werking van het communicatiesysteem tussen de hoofdwaarschuwingssystemen wordt maandelijks getest. Daarnaast wordt eenmaal per jaar een alarmoefening gehouden waarbij de bredere functionaliteit van het WASM en de verbinding met nationale en gewestelijke diensten wordt beproefd.
154. De resultaten en de ervaringen met het WASM worden jaarlijks aan de plenaire vergadering van de IMC gerapporteerd en daar besproken.
155. Tot op heden wordt nog geen gebruik gemaakt van een directe functionele verbinding van online monitoringsystemen met het WASM. Wel is het zo dat het meetstation Eijsden aan de Maas in Zuid Nederland op nationaal niveau de waterkwaliteit online bewaakt voor een breed scala aan stoffen en zo indirect een bijdrage levert aan het WASM. De mogelijke uitbouw van het WASM met een directe functionele verbinding aan online monitoringssystemen zal de komende jaren verder worden onderzocht.

7.2.3. Grondwater

156. De maatregelenprogramma's voor grondwater vereisen geen multilaterale coördinatie. Voor grondwaterlichamen die deel uitmaken van grens overschrijdende grondwatervoerende lagen vinden bi- en trilaterale coördinaties plaats tussen de betrokken landen en/of gewesten.
157. **Maatregel: verbeteren van de chemische toestand (nitraat en pesticiden)**
158. De verontreiniging van het grondwater door nitraat en gewasbeschermingsmiddelen is overwegend diffuus en vooral gerelateerd aan de landbouw.
159. De maatregelen beogen de grondwaterlichamen te beschermen door het instellen van beschermingszones voor waterwinning, door het verminderen van verontreiniging door nutriënten via programma's voor het beheer van nitraat vanuit de landbouw en door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te beperken. De uitgevoerde maatregelen zijn vooral regelgevend en omkaderend van aard en worden aangevuld met passende maatregelen ter bescherming van het oppervlaktewater tegen verhoogde input van nutriënten uit de landbouw (zie Hoofdstuk 7.2.2.1 Diffuse bronnen).
160. **Maatregel: verbeteren van de kwantitatieve toestand**
161. De maatregelen zijn gericht op bewustmaking van het publiek en het stimuleren van duurzaam watergebruik. Herstelprogramma's worden opgesteld voor grondwaterlichamen met een potentieel slechte kwantitatieve toestand.

7.2.4. Waterkwantiteit

162. Hoogwater/overstroming

163. De IMC-verdragspartijen hebben afgesproken om de uitvoering van de EU-richtlijn 2007/60/EG over de beoordeling en het beheer van overstromingsrisico's (ROR) binnen het ISGD Maas te coördineren en de vereisten van de ROR af te stemmen met de verplichtingen van de KRW.

164. Het potentieel van synergiën bij de uitvoering van de KRW en de ROR wordt optimaal benut.

165. Droogte en duurzaam beheer van de watervoorraden

166. Maatregelen in het kader van duurzaam beheer van de watervoorraden en bestrijding van de effecten van droogte hebben tot doel het waterbeheer in het ISGD Maas in perioden van 'uitzonderlijk laagwater' te coördineren, de inname van oppervlaktewater bij waterschaarste te verminderen en het watergebruik door middel van voorlichting te beperken en te optimaliseren.

Het project AMICE heeft de aandacht gevestigd op het belang van toekomstige extreme laagwaters voor het ISGD Maas.

167. De IMC werkt aan een gemeenschappelijk laagwaterbericht dat haar in staat stelt om de eerste contouren te ontwikkelen van een toekomstige strategie voor het beheer van laagwaters in het Maasstroomgebied.

168. Gevolgen van klimaatverandering

169. De IMC fungeert als platform voor informatie-uitwisseling om de lopende en voorgenomen nationale initiatieven samen te brengen en te bespreken met het doel om ze op bruikbaarheid te toetsen zonder de urgentie af te wachten van nationale beheersmaatregelen op het gebied van klimaatverandering.

170. Het opzetten van een langdurige monitoring van de watertemperatuur in het ISGD Maas wordt momenteel onderzocht.

Hoofdstuk 8. Voorlichting en publieksraadpleging en resultaten

8.1. Informatie-uitwisseling in de IMC

171. Binnen het ISGD Maas is de publieke participatie (uitvoering van art. 14 lid 1 KRW) een bevoegdheid van de Staten en Gewesten. Binnen de IMC hebben de Partijen evenwel een onderling overleg over hun ontwerp beheersplannen gehad. Hierdoor kunnen zij in voorkomend geval de nationale/gewestelijke maatregelenprogramma's op elkaar afstemmen. In het definitieve geactualiseerde Beheersplan voor het ISGD Maas (Overkoepelend deel) wordt een samenvattende beschrijving gegeven hoe de voorlichting en raadpleging van het publiek door de Staten en Gewesten heeft plaats gevonden.

8.2. Voorlichting en raadpleging van het publiek door de Staten en Gewesten

8.2.1. Duitsland

172. De raadpleging van het publiek in Noordrijn-Westfalen (NRW) vindt plaats van 22 december 2014 tot 22 juni 2015. Informatie is beschikbaar onder www.flussgebiete.nrw.de.

8.2.2. Luxemburg

173. De raadpleging van het publiek over het ontwerp beheersplan is voorzien van 22 december 2014 tot 22 juni 2015; de raadpleging van de gemeenten loopt tot 22 juli 2015.

8.2.3. Vlaams Gewest

174. Tussen 9 juli 2014 en 8 januari 2015 liggen de ontwerpen van de stroomgebiedbeheersplannen voor Schelde en Maas in openbaar onderzoek. Deze plannen bevatten maatregelen om de toestand van de waterlopen en het grondwater te verbeteren en om het overstromingsrisico te verminderen. Gedurende zes maanden kan elke burger, organisatie of bedrijf de plannen raadplegen en er opmerkingen of bezwaren bij formuleren via de website <http://www.volvanwater.be/>.

8.2.4. Waals Gewest

175. De raadpleging van het publiek over het werkprogramma en over de tijdsplanning werd gecombineerd met de raadpleging over de 'belangrijke waterbeheerkwesties. Deze consultatie vond plaats van 16 september 2013 tot 17 maart 2014. De publieksconsultatie over het ontwerp beheersplan wordt voorzien van begin maart 2015 tot oktober 2015, de periode van opschorting van 15 juli tot 15 augustus mee inbegrepen

8.2.5. Frankrijk

176. De raadpleging van het publiek in Frankrijk loopt van 19 december 2014 tot 18 juni 2015 en heeft zowel betrekking op het ROR-Overstromingsrisicobeheersplan als op het KRW-Beheersplan. Alle documenten zullen ter beschikking gesteld worden van het publiek en aan de betrokken stakeholders; een papieren versie van de plannen in de prefecturen en digitaal op volgende websites:

www.eau-artois-picardie.fr

www.eau-rhin-meuse.fr

Opmerkingen en commentaar zullen verwerkt worden in de uiteindelijke versie van het Beheersplan, voorzien voor eind 2015.

8.2.6. Nederland

177. Waterschappen, gemeenten, provincies en het rijk hebben intensief samengewerkt aan het opstellen van het ontwerp-Stroomgebiedbeheersplan Maas. Door middel van een actieve betrokkenheid, informatievoorziening en raadpleging van het publiek zijn maatschappelijke organisaties en burgers bij dit proces betrokken, zowel op regionaal, nationaal als internationaal niveau. Vooral de door de waterbeheerders georganiseerde gebiedsprocessen zijn be-

langrijk geweest om alle betrokkenen mee te nemen bij het formuleren van doelen en maatregelen. Een gedetailleerde beschrijving van de activiteiten die hebben plaatsgevonden is te vinden in het ontwerp - Stroomgebiedbeheerplan Maas. De inspraakprocedure voor het nationale en overkoepelend deel van het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan Maas start op 22 december 2014. De documenten worden een half jaar ter inzage gelegd en zijn te vinden via de website www.helpdeskwater.nl en fysiek beschikbaar in de provinciehuizen.

Hoofdstuk 9. Lijst van bevoegde autoriteiten

Duitsland

Ministerium für Klimaschutz, Umwelt, Landwirtschaft, Natur- und Verbraucherschutz des Landes Nordrhein-Westfalen
Schwannstraße 3
40467 Düsseldorf
Deutschland
<http://www.mkulnv.nrw.de>
<http://www.umwelt.nrw.de>

België

Belgische Federale Regering
Victor Hortaplein, 40 bus 10
1060 Brussel
Tel + 32 2 524 96 27
Fax + 32 2 524 96 43

Vlaams Gewest

Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid
A Van de Maelestraat 96
9320 Erembodegem
België
CIW-sec@vmm.be
<http://www.integraalwaterbeleid.be>
tél: +32 53 726 507

Waals Gewest

Gouvernement Wallon
Cabinet du Ministre Président
Rue Mazy, 25-27
5100 Jambes (Namur)
België
<http://www.gov.wallonie.be>

Frankrijk

Samber

Monsieur le préfet coordonnateur de bassin Artois Picardie
2, rue Jacquemars Gielée
59039 Lille
Frankrijk
secretariat@nord-pas-de-calais.pref.gouv.fr

Maas

Monsieur le préfet coordonnateur de bassin Rhin Meuse
9, Place de la préfecture
57000 Metz
Frankrijk
secretariat@lorraine.pref.gouv.fr

Luxemburg

Ministère du Développement durable et des Infrastructures

4, place de l'Europe

L- 1499 Luxemburg

Luxemburg

info@mddi.public.lu

<http://www.mddi.public.lu>

Nederland

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Postbus 20901

2500 EX Den Haag

Nederland

<http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ienm>

Voor de overige bevoegde autoriteiten in Nederland wordt verwezen naar het nationale deel van het stroomgebiedbeheersplan.

Hoofdstuk 10. Aanspreekpunten om achtergrondinformatie te verkrijgen

Duitsland

Ministerium für Klimaschutz, Umwelt, Landwirtschaft, Natur- und Verbraucherschutz des Landes Nordrhein-Westfalen
Schwannstraße 3
40467 Düsseldorf
Deutschland
<http://www.flussgebiete.nrw.de>
<http://wiki.flussgebiete.nrw.de>

België

Belgische Federale Regering
Directoraat generaal Leefmilieu
Roland Moreau, Directeur Général
Victor Hortaplein, 40 bus 10
1060 Brussel
België
Tel + 32 2 524 96 27
Fax + 32 2 524 96 43

Vlaams Gewest

Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid
A Van de Maelestraat 96
9320 Erembodegem
België
CIW-sec@vmm.be
<http://www.integraalwaterbeleid.be>
tél: +32 53 726 507

WaaIs Gewest

Direction Générale de l'Agriculture, des Ressources Naturelles et de l'Environnement
Avenue Prince de Liège, 15
5100 NAMUR
België
dgrne@mrw.wallonie.be
<http://environnement.wallonie.be>
tel: +32 81 33 50 50
fax: +32 81 33 51 22

Frankrijk

Samber

Secrétariat technique du Comité de Bassin Artois-Picardie
Agence de l'eau Artois-Picardie
Rue Marceline 200
B.P. 818
59508 DOUAI CEDEX
<http://www.eau-artois-picardie.fr>
tel: +33 3 27 99 90 00
fax : +33 3 29 99 90 15

DREAL Nord-Pas-de-Calais
Boulevard de la Liberté 107
59 041 LILLE Cedex
tel: +33 3 59 57 83 83
fax : +33 3 59 57 83 00

Maas

Secrétariat technique du Comité de Bassin Rhin-Meuse
Agence de l'eau Rhin-Meuse
Rozérieulles - BP 30019
F-57161 MOULINS-LES-METZ Cedex
<http://www.eau2015-rhin-meuse.fr>
tel: +33 3 87 34 47 44
fax : +33 3 87 60 49 85

DREAL Lorraine
Green Parc
2, Rue Augustin Fresnel
BP 095038 – F-57071 METZ Cedex 3
tel: +33 3 87 56 42 00

Luxemburg

Administration de la Gestion de l'Eau
1, avenue du Rock'n'Roll
L- 4361 Esch-sur-Alzette
Luxemburg
direction@eau.etat.lu
<http://www.waasser.lu>
tel: +352 24556 1
fax: +352 24556 7926

Nederland

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
Nederland
[http:// www.kaderrichtlijnwater.nl](http://www.kaderrichtlijnwater.nl)
<http://www.waterkwaliteitsportaal.nl>.

Hoofdstuk 11. Lijst van bijlagen ODBP van het ISGD Maas 2015

- Bijlage 1: Grondgebieden van de bevoegde autoriteiten
- Bijlage 2: Algemene hydrografie
- Bijlage 3: Grondwaterlichamen (Geologie)
- Bijlage 4: Grondwaterlichamen (Grensoverschrijdende watervoerende lagen)
- Bijlage 5: Oppervlaktewateren : ecologische toestand (meest recent)
- Bijlage 6: Oppervlaktewateren : chemische toestand (meest recent)
- Bijlage 7: Oppervlaktewateren : chemische toestand (meest recent), zonder alomtegenwoordige PBT
- Bijlage 8: Grensoverschrijdende Oppervlaktewateren : ecologische toestand (meest recent)
- Bijlage 9: Grensoverschrijdende Oppervlaktewateren : chemische toestand (meest recent), zonder alomtegenwoordige PBT
- Bijlage 10: Toestand van de grondwaterlichamen (meest recent), chemisch en kwantitatief
- Bijlage 11: Chemische toestand van de grondwaterlichamen (meest recent)
- Bijlage 12: Kwantitatieve toestand van de grondwaterlichamen (meest recent)
- Bijlage 13: Grensoverschrijdende grondwaterlichamen: huidige toestand (meest recent) chemisch en kwantitatief
- Bijlage 14: Oppervlaktewaterlichamen: huidige toestand en doelstellingen voor 2021
- Bijlage 15: Grondwaterlichamen: huidige toestand en doelstellingen voor 2021
- Bijlage 16: Uitzonderingen op het behalen van de doelstellingen in 2021: samenvatting
- Bijlage 17: Synthese van de maatregelenprogramma's
- Bijlage 18: Doelstellingen en maatregelen voor verbetering van de trekvisstand
- Bijlage 19: Mogelijke biotopen voor de paling
- Bijlage 20: Trekroutes en mogelijke biotopen voor de zalm

Bijlagen

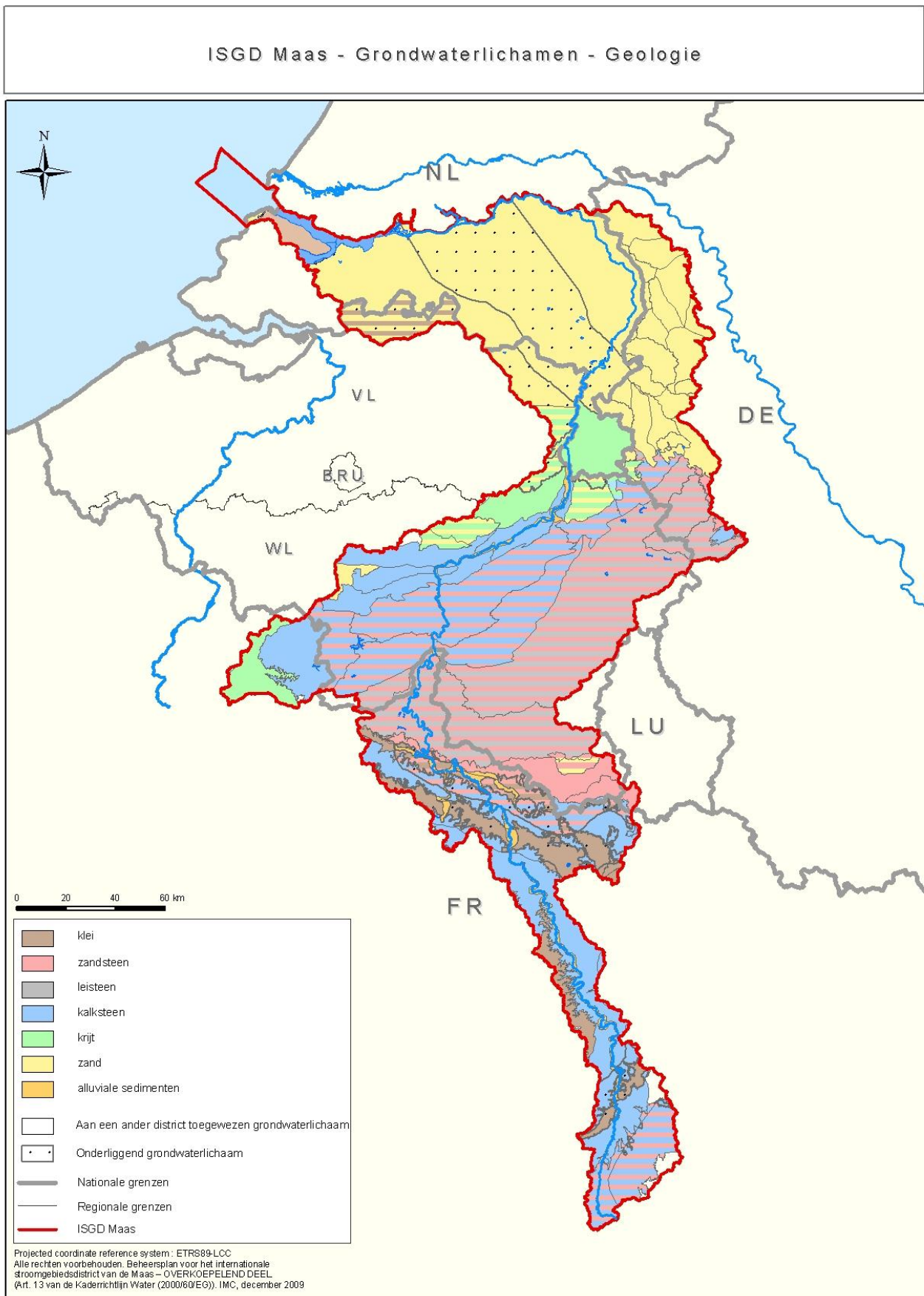
Bijlage 1: Grondgebieden van de bevoegde autoriteiten

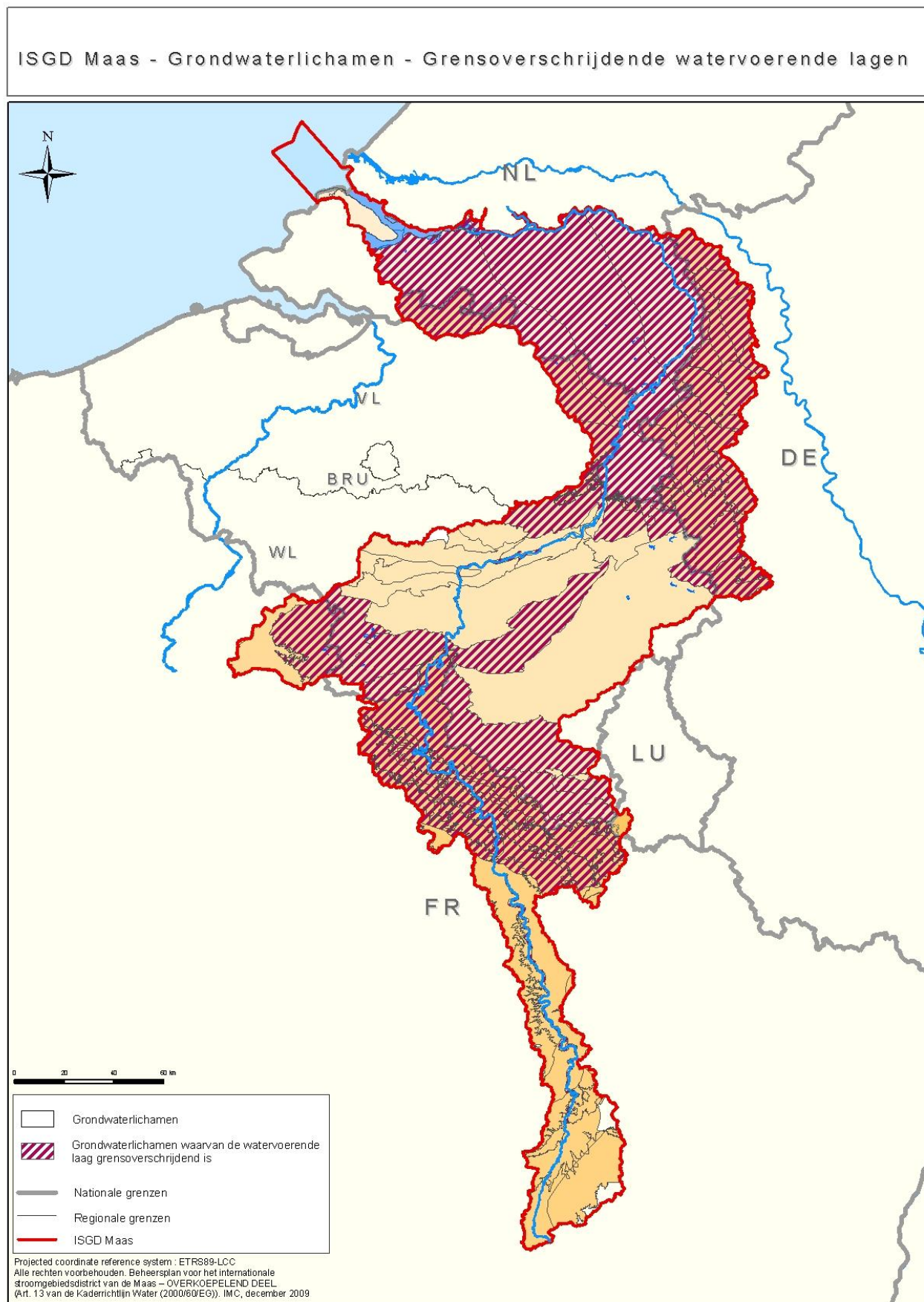
Bijlage 2: Algemene hydrografie

Bijlage 3: Grondwaterlichamen (Geologie)

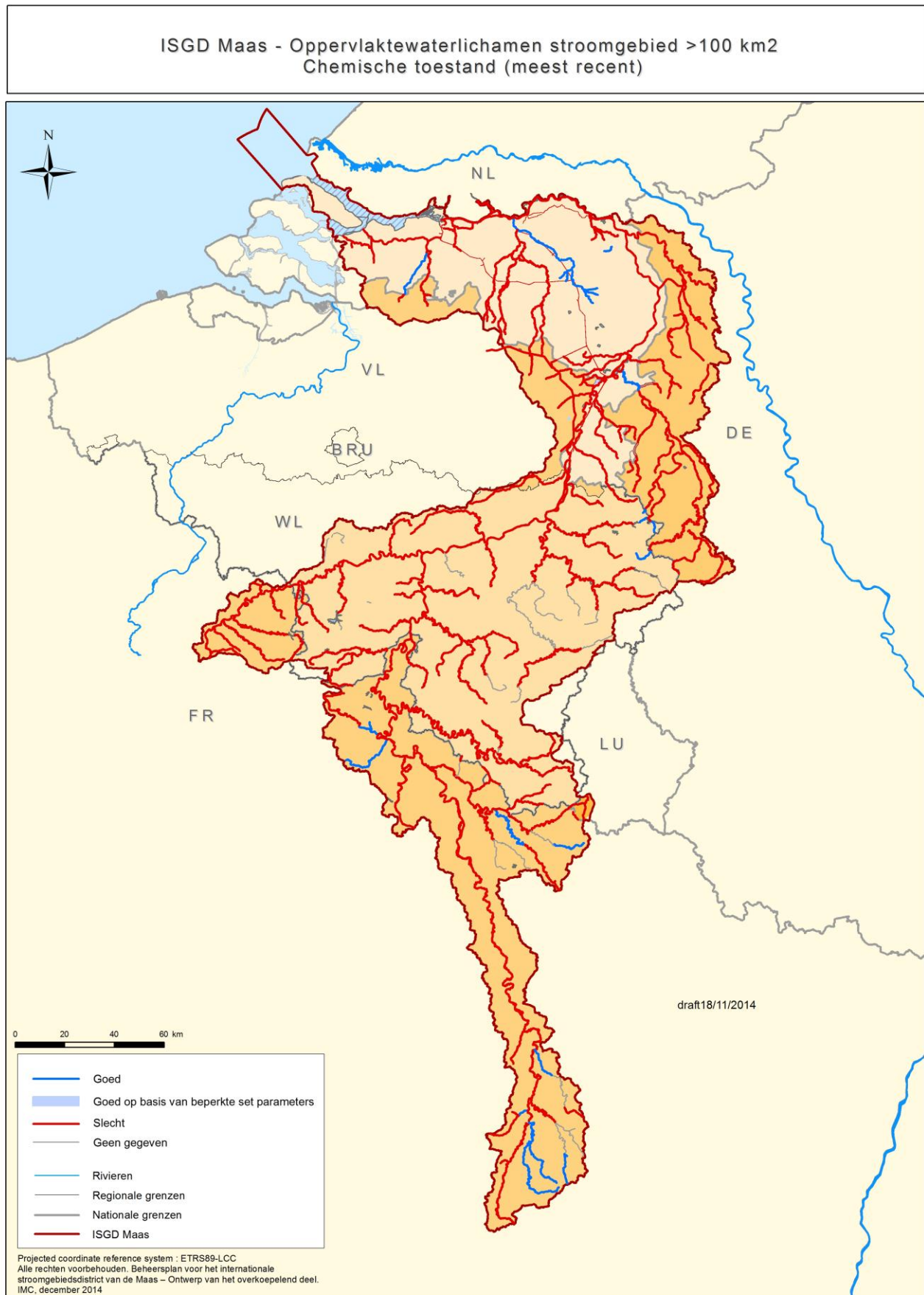
Bijlage 4: Grondwaterlichamen (Grensoverschrijdende watervoerende lagen)

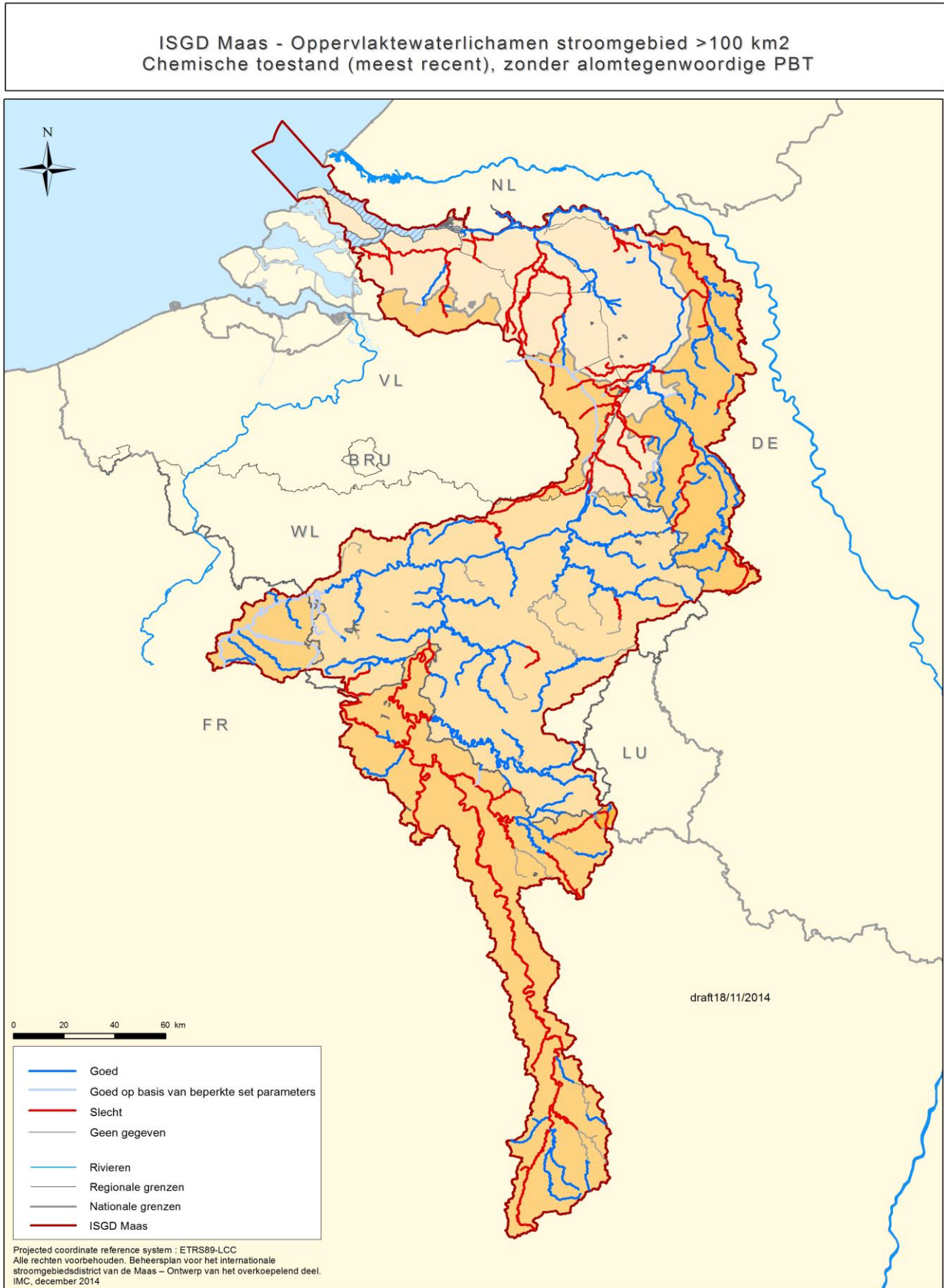
Bijlage 5: Oppervlaktewateren : ecologische toestand (meest recent)

Bijlage 6: Oppervlaktewateren : chemische toestand (meest recent)

Bijlage 7: Oppervlaktewateren : chemische toestand (meest recent), zonder alomtegenwoordige PBT

Bijlage 8: Grensoverschrijdende Oppervlaktewateren : ecologische toestand (meest recent)

LU		FR	
Chiers (XX_VII-1.1)			Chiers (B1R541)
Crosnière / Reierbaach (XX_VII-1.3)			Crosnière (B1R545)
LU		WL	
Chiers (XX_VII-1.1)			Chiers (SC38R)
FR		WL	
Viroin 1 (B1R599)			Eau Noire (MM03R)
Viroin 2 (B1R600)			Viroin (MM09R)
Alyse (B1R595)			Ruisseau d'Alisse (MM11R)
Deluve (B1R601)			Ruisseau de Luve (MM12R)
Hulle (B1R605)			Houille I (MM13R)
Goutelle (B1R584)			Ruisseau de la Goutelle (MM14R)
Ruisseau de Scheloupe (B1R606)			Ruisseau de Scheloupe (MM15R)
Houille (B1R604)			Houille II (MM16R)
Ruisseau de Praïles (B1R603)			Ruisseau de la Jonquière (MM17R)
Ruisseau de Massembre (B1R607)			Ruisseau de Massembre (MM37R)
Meuse 8 (B1R477)			Meuse I (MM38R)
Helpe Majeure (B2R24)			Eau d'Eppe (SA01R)
Thure (B2R39)			Thure (SA02R)
Hante (B2R60)			Hantes (SA03R)
Sambre (B2R46)			Sambre I (SA25R)
Basse Vire (B1R549)			Vire (SC05R)
Chiers 2 (B1R722)			Ton II (SC06R)
Marche (B1R562)			Marche (SC07R)
Ruisseau de l'Aulnoy (B1R564)			Ruisseau du Tremble (SC30R)
Joly (B1R586)			Ruisseau de Rebais (SC34R)
Semoy (B1R585)			Semois IV (SC37R)
Chiers 1 (B1R541)			Chiers (SC38R)
Thonne 1 (B1R554)			Thonne (SC39R)
Ruisseau de Saint Jean (B1R587)			Ruisseau de Saint Jean (SC40R)
WL		VL	
Canal Albert (MV01C)			Albertkanaal (VL05_151)
Berwinne II (MV17R)			Berwijn (VL05_134)
Geer I (MV18R)			Jeker I (VL05_139)
Rigole d'Awans (MV19R)			**
Exhaure d'Ans (MV20R)			**
Ruisseau de Warsage (MV34R)			**
Geer II (MV22R)			Jeker II (VL05_140)
Gulp (MV24R)			**

WL		NL	
Meuse II (MV35R)			Bovenmaas (NL91BOM)
Gueule II (MV26R)			Geul (NL58WRO30)
WL		DE	
Gueule I (MV25R)			Beverbach (DE_NRW_282816_2470)
Itebach (MV27R)			Itebach (DE_NRW_28242_0)
Roer (MV28R)			Roer (DE_NRW_282_146820)
Schwalmbach (MV29R)			Perlenbach (DE_NRW_28214_3900)
Olefbach (MV30R)			Olefbach (DE_NRW_28228_18800)
Inde (MV32R)			Inde (DE_NRW_2824_4550)
Vesdre I (VE01R)			Weserbach / Weserbachst DE-NRW_282816_247 - Oollen Weserbach / Weserbachstollen (DE_NRW_2824412_1103)
VL		NL	
Dommel (VL05_136)			Boven Dommel (NL27_BO_1_2)
Itterbeek I (VL05_137)			Itterbeek en Thornerbeek (NL57_ITT)
Itterbeek II (VL05_138)			Itterbeek en Thornerbeek (NL57_ITT)
Jeker II (VL05_140)			Jeker (NL58_WRO39)
Lossing (VL05_141)			Haelense beek en Aabeek (NL57_HAEL)
Maas I+II+III (VL11_203)			Grensmaas (NL91GM)
Mark (VL08_145)			Boven Mark (NL25_13)
Merkske (VL05_146)			Merkske (NL25_62)
Warmbeek (VL05_147)			Tongelreep (NL27_T_1_2)
Weerisbeek (VL05_148)			Aa of Weeris (NL25_34)
Zuid-Willemsvaart + Kanaal Bochoit-Herentals(deels) + Kanaal Briegden-Neerharen (VL05_183)			Midden Limburgse en Noord Brabantse kanalen (NL90_1)
DE		NL	
Nierskanal (DE_NRW_2854_3470)			Geldernsch Nierskanaal (NL57_GELD)
Niers (DE_NRW_286_7972)			Niers (NL57_NIER)
Rode Bach (DE_NRW_281822_9579)			Rode Beek (NL58WRO40)
Amstelbach (DE_NRW_28286_5744)			Anselderbeek (NL58WRO43)
Schwalm (DE_NRW_284_11934)			Swalm (NL57_SWAL)
Roer (DE_NRW_282_21841)			Roer (NL58WRO04)
Helpensteiner Bach (DE_NRW_28298_428)			Rode beek Vlodrop (NL58WR003)

Masse d'eau naturelle - Etat écologique	Très bon	Bon	Moyen	Médiocre	Mauvais
Natuurlijke waterlichaam - ecologische toestand	Zeer goed	Goed	Matig	Ontoereikend	Slecht
Natürliche Wasserkörper - Ökologischer Zustand	Sehr gut	Gut	Mäßig	Unbefriedigend	Schlecht
Masse d'eau fortement modifiée et artificielle - Potentiel écologique		Bon	Moyen	Médiocre	Mauvais
Sterk veranderde waterlichamen en kunstmatige waterlichamen - ecologische potentieel		Goed	Matig	Ontoereikend	Slecht
Erheblich veränderte Wasserkörper und künstliche Wasserkörper - Ökologischer Potential		Gut	Mäßig	Unbefriedigend	Schlecht
Pas considérée comme masse d'eau en Flandre			**		
In Vlaanderen niet als waterlichaam aangeduid			**		
In Flandern nicht als Wasserkörper bezeichnet			**		

Bijlage 9: Grensoverschrijdende Oppervlaktewateren : chemische toestand (meest recent), zonder alomtegenwoordige PBT

LU		FR	
Chiers (XX_VII-1.1)			Chiers (B1R541)
Crosnière / Reierbaach (XX_VII-1.3)			Crosnière (B1R545)
LU		WL	
Chiers (XX_VII-1.1)			Chiers (SC38R)
FR		WL	
Viroin 1 (B1R599)			Eau Noire (MM03R)
Viroin 2 (B1R600)			Viroin (MM09R)
Alyse (B1R595)			Ruisseau d'Alisse (MM11R)
Deluve (B1R601)			Ruisseau de Luve (MM12R)
Hulle (B1R605)			Houille I (MM13R)
Goutelle (B1R584)			Ruisseau de la Goutelle (MM14R)
Ruisseau de Scheloupe (B1R606)			Ruisseau de Scheloupe (MM15R)
Houille (B1R604)			Houille II (MM16R)
Ruisseau de Prailes (B1R603)			Ruisseau de la Jonquière (MM17R)
Ruisseau de Massembre (B1R607)			Ruisseau de Massembre (MM37R)
Meuse 8 (B1R477)			Meuse I (MM38R)
Helpe Majeure (B2R24)			Eau d'Eppe (SA01R)
Thure (B2R39)			Thure (SA02R)
Hante (B2R60)			Hantes (SA03R)
Sambre (B2R46)			Sambre I (SA25R)
Basse Vire (B1R549)			Vire (SC05R)
Chiers 2 (B1R722)			Ton II (SC06R)
Marche (B1R562)			Marche (SC07R)
Ruisseau de l'Aulnoy (B1R564)			Ruisseau du Tremble (SC30R)
Joly (B1R586)			Ruisseau de Rebais (SC34R)
Semoy (B1R585)			Semois IV (SC37R)
Chiers 1 (B1R541)			Chiers (SC38R)
Thonne 1 (B1R554)			Thonne (SC39R)
Ruisseau de Saint Jean (B1R587)			Ruisseau de Saint Jean (SC40R)
WL		VL	
Canal Albert (MV01C)			Albertkanaal (VL05_151)
Berwinne II (MV17R)			Berwijn (VL05_134)
Geer I (MV18R)			Jeker I (VL05_139)
Rigole d'Awans (MV19R)			**
Exhaure d'Ans (MV20R)			**
Ruisseau de Warsage (MV34R)			**
Geer II (MV22R)			Jeker II (VL05_140)
Gulp (MV24R)			**

WL		NL	
Meuse II (MV35R)			Bovenmaas (NL91BOM)
Gueule II (MV26R)			Geul (NL58WRO30)
WL		DE	
Gueule I (MV25R)			Beverbach (DE_NRW_282816_2470)
Iterbach (MV27R)			Iterbach (DE_NRW_28242_0)
Roer (MV28R)			Roer (DE_NRW_282_146820)
Schwalmbach (MV29R)			Perlenbach (DE_NRW_28214_3900)
Olefbach (MV30R)			Olefbach (DE_NRW_28228_18800)
Inde (MV32R)			Inde (DE_NRW_2824_4550)
Vesdre I (VE01R)			Weserbach / Weserbachst DE-NRW_282816_247 - Oollen Weserbach / Weserbachstollen (DE_NRW_2824412_1103)
VL		NL	
Dommel (VL05_136)			Boven Dommel (NL27_BO_1_2)
Itterbeek I (VL05_137)			Itterbeek en Thornerbeek (NL57_ITT)
Itterbeek II (VL05_138)			Itterbeek en Thornerbeek (NL57_ITT)
Jeker II (VL05_140)			Jeker (NL58_WRO39)
Lossing (VL05_141)			Haelense beek en Aabeek (NL57_HAEL)
Maas I-II+III (VL11_203)			Grensmaas (NL91GM)
Mark (VL08_145)			Boven Mark (NL25_13)
Merkske (VL05_146)			Merkske (NL25_62)
Warmbeek (VL05_147)			Tongelreep (NL27_T_1_2)
Weerijbeek (VL05_148)			Aa of Weerij (NL25_34)
Zuid-Willemsvaart + Kanaal Bochoit-Herentals(deels) + Kanaal Briegden-Neerharen (VL05_183)			Midden Limburgse en Noord Brabantse kanalen (NL90_1)
DE		NL	
Nierskanal (DE_NRW_2854_3470)			Geldernsch Nierskanaal (NL57_GELD)
Niers (DE_NRW_286_7972)			Niers (NL57_NIER)
Rode Bach (DE_NRW_281822_9579)			Rode Beek (NL58WRO40)
Amstelbach (DE_NRW_28286_5744)			Anselderbeek (NL58WRO43)
Schwalm (DE_NRW_284_11934)			Swalm (NL57_SWAL)
Roer (DE_NRW_282_21841)			Roer (NL58WRO04)
Helpensteiner Bach (DE_NRW_28298_428)			Rode beek Vlodrop (NL58WR003)

Masse d'eau - Etat chimique	Bon	Bon sur base d'une liste limitée de paramètres	Mauvais
Waterlichaam - Chemische toestand	Goed	Goed op basis van beperkte set parameters	Slecht
Wasserkörper - Chemischer Zustand	Gut	Gut auf Grundlage einer beschränkten	Schlecht
Pas considérée comme masse d'eau en Flandre		**	
In Vlaanderen niet als waterlichaam aangeduid		**	
In Flandern nicht als Wasserkörper bezeichnet		**	

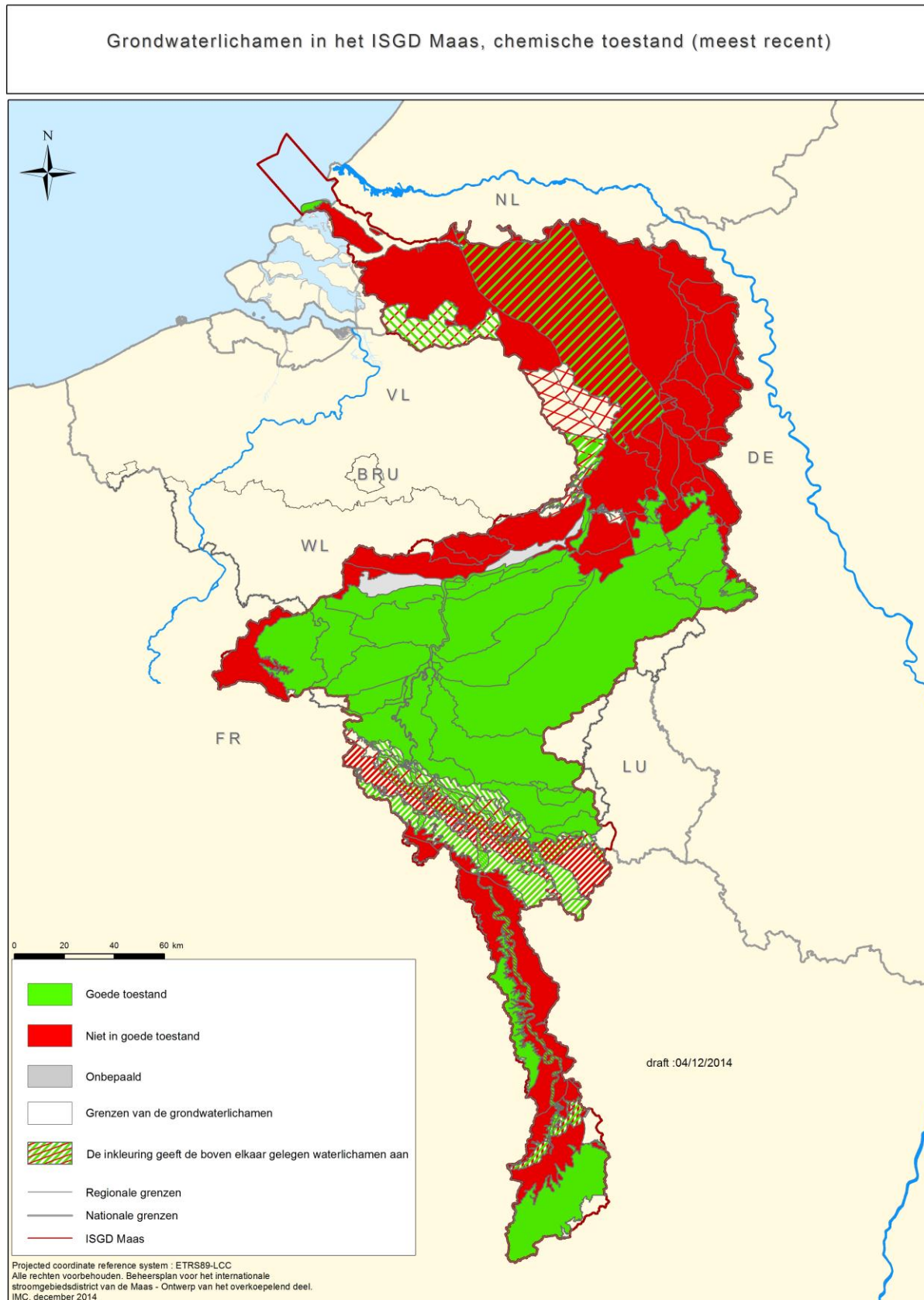
Bijlage 10 : Grondwaterlichamen : huidige toestand (in vergelijking met toestand 2007)

Nr.	Land of gewest	Code van Grondwaterlichaam	Naam	Grensoverschrijdend (J/N)	Toestand 2007		Huidige toestand (2012-2013)	
					Chemisch	Kwantitatief	Chemisch	Kwantitatief
1	VL	BLKS_0160_GWL_1m	Quartaire Maas- en Rijnafzettingen	J				
2	VL	BLKS_0400_GWL_1m	Oligoceen aquifersysteem (freatisch)	J				
3	VL	BLKS_0400_GWL_2m	Oligoceen aquifersysteem (gespannen)	J				
4	VL	BLKS_1100_GWL_1m	Krijt aquifersysteem (freatisch)	J				
5	VL	BLKS_1100_GWL_2m	Krijt aquifersysteem (gespannen)	J				
6	VL	CKS_0200_GWL_2	Noordelijk zanden van de Kempen	J				
7	VL	CKS_0220_GWL_1	Complex van de Kempen	J				
8	VL	MS_0100_gwl_1	Quartaire Aquifersystemen	J				
9	VL	MS_0200_gwl_1	Kempens Aquifersysteem	J				
10	VL	MS_0200_gwl_2	Kempens Aquifersysteem in de centrale slenk	J				
11	FR	FRB1G007	Plateau lorrain versant Meuse	N				
12	FR	FRB1G009	Calcaires du Dogger des côtes de Meuse ardennaises	J				
13	FR	FRB1G011	Calcaires du Dogger du plareau de Haye	N				
14	FR	FRB1G013	Calcaires de l'Oxfordien	N				
15	FR	FRB1G015	Alluvions de la Meuse , de la Chiers et de la Bar	J				
16	FR	FRB1G018	Grès du Lias inférieur d'Hettange Luxembourg	J				
17	FR	FRB1G019	Socle ardennais	J				
18	FR	FRB1G020	Argiles du Lias des Ardennes	J				
19	FR	FRB1G021	Argiles du Callovo Oxfordien du Bassigny	N				
20	FR	FRB1G023	Argiles du Callovo Oxfordien des Ardennes	N				
21	FR	FRB1G025	Argiles du Kimmeridgien	N				
22	FR	FRB2G016	Artois Picardie , calcaires de l'Avesnois	J				
23	FR	FRB2G017	Artois Picardie , bordure du Hainaut	N				
24	DE	28_02	Terrassenebene der Maas	N				
25	DE	28_03	Terrassenebene der Maas	N				
26	DE	28_04	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
27	DE	28_05	Südlimburgische Kreidetafel	N				

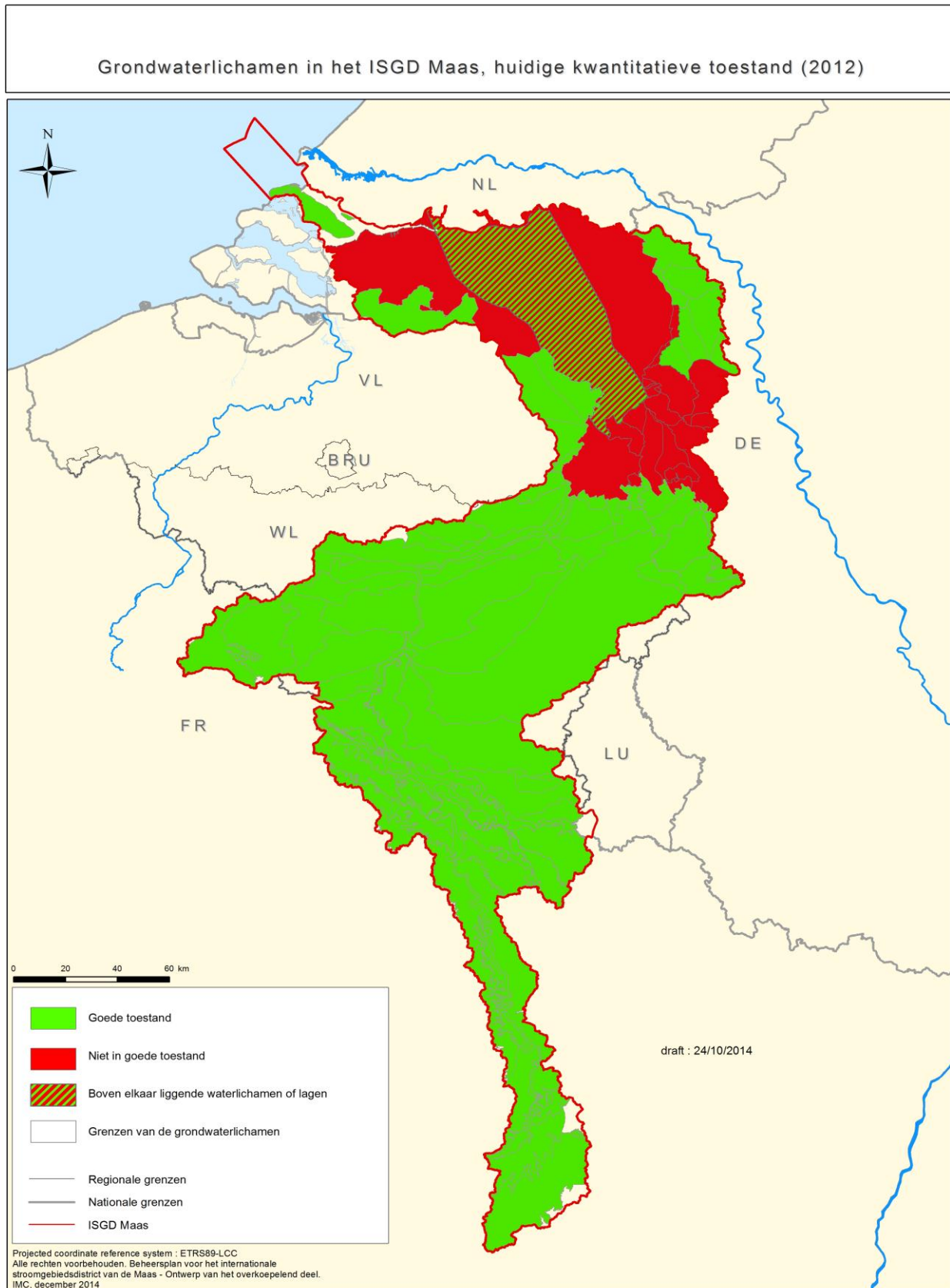
Nr.	Land of gewest	Code van Grondwaterlichaam	Naam	Grensoverschrijdend (J/N)	Toestand 2007		Huidige toestand (2012-2013)	
					Chemisch	Kwantitatief	Chemisch	Kwantitatief
28	DE	28_06	Aachen-Stolberger Kohlenkalkzüge	N				
29	DE	28_07	Linksrheinisches Schiefergebirge	N				
30	DE	282_01	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
31	DE	282_02	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
32	DE	282_03	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
33	DE	282_04	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
34	DE	282_05	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
35	DE	282_06	Tagebau Inden	N				
36	DE	282_07	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
37	DE	282_08	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
38	DE	282_09	Südlimburgische Kreidetafel	N				
39	DE	282_10	Linksrheinisches Schiefergebirge	N				
40	DE	282_11	Aachen-Stolberger Kalkzüge	N				
41	DE	282_12	Linksrheinisches Schiefergebirge	N				
42	DE	282_13	Linksrheinisches Schiefergebirge	N				
43	DE	282_14	Mechernicher Trias-Senke	N				
44	DE	282_15	Sötenicher Mulde	N				
45	DE	282_16	Linksrheinisches Schiefergebirge	N				
46	DE	282_17	Blankenheimer Kalkmulde	N				
47	DE	284_01	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
48	DE	286_01	Terrassenebene des Rheins	N				
49	DE	286_02	Terrassenebene des Rheins	N				
50	DE	286_03	Terrassenebene des Rheins	N				
51	DE	286_04	Terrassenebene des Rheins	N				
52	DE	286_05	Terrassenebene des Rheins	N				
53	DE	286_06	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
54	DE	286_07	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
55	DE	286_08	Tagebau Garzweiler	N				
56	NL	NLGW0006	Zand Maas	J				

Nr.	Land of gewest	Code van Grondwaterlichaam	Naam	Grensoverschrijdend (J/N)	Toestand 2007		Huidige toestand (2012-2013)	
					Chemisch	Kwantitatief	Chemisch	Kwantitatief
57	NL	NLGW0013	Zout Maas	N				
58	NL	NLGW0017	Duin Maas	N				
59	NL	NLGW0018	Maas Slenk diep	J				
60	NL	NLGW0019	Krijt Maas	J				
61	WL	RWM011	Calcaires du Bassin de la Meuse bord Nord	N				
62	WL	RWM012	Calcaires du Bassin de la Meuse bord Sud	N				
63	WL	RWM021	Calcaires et grès du Condroz	N				
64	WL	RWM022	Calcaires et grès dévoniens du bassin de la Sambre	J				
65	WL	RWM023	Calcaires et grès de la Caestienne et de la Famenne	J				
66	WL	RWM040	Crétacé du Bassin du Geer	J				
67	WL	RWM041	Sables et craies du bassin de la Méhaigne	N				
68	WL	RWM052	Sables Bruxelliens des bassins Haine et Sambre	N				
69	WL	RWM071	Alluvions et graviers de Meuse (Givet - Namur)	J				
70	WL	RWM072	Alluvions et graviers de Meuse (Namur - Lanaye)	J				
71	WL	RWM073	Alluvions et graviers de Meuse (Engis - Herstal)	N				
72	WL	RWM091	Trias supérieur (Conglomérats du Rhétien)	N				
73	WL	RWM092	Lias inférieur (Sinémurien) - district de la Meuse	J				
74	WL	RWM093	Lias supérieur (Domérien)	J				
75	WL	RWM094	Calcaires du Bajocien-Bathonien (Dogger)	J				
76	WL	RWM100	Grès et schistes du massif ardennais : Lesse, Outhé, Amblève et Vesdre	N				
77	WL	RWM102	Grès et schistes du massif ardennais : bassin de la Roer	J				
78	WL	RWM103	Grès et schistes du massif ardennais : Semois, Chiers, Houille et Viroin	J				
79	WL	RWM141	Calcaires et grès du bassin de la Gueule	J				
80	WL	RWM142	Calcaires et grès du bassin de la Vesdre	N				
81	WL	RWM151	Crétacé du Pays de Herve	J				

Bijlage 11: Grondwaterlichamen, chemische toestand (meest recent)

Bijlage 12: Grondwaterlichamen, kwantitatieve toestand (meest recent)

Bijlage 13 : Grensoverschrijdende grondwaterlichamen : huidige toestand (meest recent)

Grondwaterlichamen behorend tot grensoverschrijdende watervoerende lagen : huidige toestand (meest recent) chemisch en kwantitatief																			
DE				NL				VL				WL				FR			
Code waterlichaam	Chemische toestand	Kwalitatieve toestand	Betrokken IMC Partijen	Code waterlichaam	Chemische toestand	Kwalitatieve toestand	Betrokken IMC Partijen	Code waterlichaam	Chemische toestand	Kwalitatieve toestand	Betrokken IMC Partijen	Code waterlichaam	Chemische toestand	Kwalitatieve toestand	Betrokken IMC Partijen	Code waterlichaam	Chemische toestand	Kwalitatieve toestand	Betrokken IMC Partijen
282_12			DE, WL									?			?				
28_07			DE, WL									?			?				
282_13			DE, WL									RWM 102			DE, WL				
282_16			DE, WL									RWM 141			DE, WL				
282_11			DE, WL																
28_6			DE, WL																
28_02			DE, NL																
28_03			DE, NL																
282_01			DE, NL																
282_02			DE, NL																
282_04			DE, NL																
282_05			DE, NL																
282_06			DE, NL																
282_07			DE, NL																
282_08			DE, NL				DE, NL												
284_01			DE, NL																
286_01			DE, NL																
286_02			DE, NL																
286_03			DE, NL																
286_04			DE, NL																
286_05			DE, NL																
286_06			DE, NL																
286_07			DE, NL																
286_08			DE, NL																
282_03			DE, NL																
28_04			DE, NL																
282_09			DE, NL, WL																
282_10			?																
28_05			DE, NL, WL																

Bijlage 14: Oppervlaktewaterlichamen: huidige toestand en doelstellingen voor 2021

Aantal waterlichamen die in 2013 en naar verwachting eveneens in 2021 niet aan de criteria voor de goede ecologische toestand en het goede ecologische potentieel voldoet. Identificatie op basis van de chemische toestand enerzijds en de ecologische toestand volgens de verschillende onderdelen hiervan anderzijds.

		FR	WL	LU	VL	NL	DE	ISGD Maas		
		Waterlichamen	Waterlichamen	Waterlichamen	Waterlichamen	Waterlichamen	Waterlichamen	Waterlichamen		
Aantal waterlichamen		Aantal	156	257	3	18	157	226	817	
Aantal <u>niet</u> in goede toestand verkerende waterlichamen: huidige toestand (2013)		Aantal	149	209	3	18	156	226	761	
Oorzaken	Chemische toestand	Prioritaire stoffen inbegrepen ubiquitaire Persistente, bioaccumulerende of toxische stoffen (ubiquitaire PBT's)	Aantal	51	188	3	15	86	226	569 (69%)
		Prioritaire stoffen zonder ubiquitaire Persistente, bioaccumulerende of toxische stoffen (ubiquitaire PBT's)	Aantal	25	25	3	6	75	73	207 (25%)
	Ecologische toestand / potentieel		Aantal	106	114	3	18	155	202	598 (73%)
	Chemische en fysisch-chemische elementen die mede bepalend zijn voor de biologische elementen– Algemeen		Aantal	66	81	2	18	122	92	381 (46%)
			Aantal	57	15	1	10	140	78	301 (37%)
	Chemische en fysisch-chemische elementen die mede bepalend zijn voor de biologische elementen– Specifieke verontreinigende stoffen		Aantal	78	100	3	18	149	201	549 (67%)
	Biologische kwaliteit		Aantal	78	100	3	18	149	201	549 (67%)
Aantal <u>niet</u> in goede toestand verkerende waterlichamen: verwachting 2021*		Aantal			3	13	145	226		
Oorzaken	Chemische toestand	Prioritaire stoffen inbegrepen ubiquitaire Persistente, bioaccumulerende of toxische stoffen (ubiquitaire PBT's)	Aantal		3	15	68	226		
		Prioritaire stoffen zonder ubiquitaire Persistente, bioaccumulerende of toxische stoffen (ubiquitaire PBT's)	Aantal		3	6	7			
	Ecologische toestand / potentieel		Aantal			3	13	83	38	

* Onder voorbehoud van de resultaten van de publieksconsultatie en de uiteindelijke beslissing door de regeringen.

Bijlage 15: Grondwaterlichamen: huidige toestand en doelstellingen voor 2021

Nr.	Land of Gewest	Code van het grondwaterlichaam	Naam	Grensoverschrijdend (J/N)	Huidige toestand		Doelstellingen 2021	
					Chemisch	Kwantitatief	Chemisch	Kwantitatief
1	VL	BLKS_0160_GWL_1m	Quartaire Maas- en Rijnafzettingen	J				
2	VL	BLKS_0400_GWL_1m	Oligoceen aquifersysteem (freatisch)	J				
3	VL	BLKS_0400_GWL_2m	Oligoceen aquifersysteem (gespannen)	J				
4	VL	BLKS_1100_GWL_1m	Krijt aquifersysteem (freatisch)	J				
5	VL	BLKS_1100_GWL_2m	Krijt aquifersysteem (gespannen)	J				
6	VL	CKS_0200_GWL_2	Noordelijk zanden van de Kempen	J				
7	VL	CKS_0220_GWL_1	Complex van de Kempen	J				
8	VL	MS_0100_gwl_1	Quartaire Aquifersystemen	J				
9	VL	MS_0200_gwl_1	Kempens Aquifersysteem	J				
10	VL	MS_0200_gwl_2	Kempens Aquifersysteem in de centrale slenk	J				
11	FR	FRB1G007	Plateau lorrain versant Meuse	N				
12	FR	FRB1G009	Calcaires du Dogger des côtes de Meuse ardennaises	J				
13	FR	FRB1G011	Calcaires du Dogger du plateau de Haye	N				
14	FR	FRB1G013	Calcaires de l'Oxfordien	N				
15	FR	FRB1G015	Alluvions de la Meuse , de la Chiers et de la Bar	J				
16	FR	FRB1G018	Grès du Lias inférieur d'Hettange Luxembourg	J				
17	FR	FRB1G019	Socle ardennais	J				
18	FR	FRB1G020	Argiles du Lias des Ardennes	J				
19	FR	FRB1G021	Argiles du Callovo Oxfordien du Bassigny	N				
20	FR	FRB1G023	Argiles du Callovo Oxfordien des Ardennes	N				
21	FR	FRB1G025	Argiles du Kimmeridgien	N				
22	FR	FRB2G016	Artois Picardie , calcaires de l'Avesnois	J				
23	FR	FRB2G017	Artois Picardie , bordure du Hainaut	N				
24	DE	28_02	Terrassenebene der Maas	N				
25	DE	28_03	Terrassenebene der Maas	N				
26	DE	28_04	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
27	DE	28_05	Südlimburgische Kreidetafel	N				
28	DE	28_06	Aachen-Stolberger Kohlenkalkzüge	N				
29	DE	28_07	Linksrheinisches Schiefergebirge	N				
30	DE	282_01	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
31	DE	282_02	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				

Nr.	Land of Gewest	Code van het grondwaterlichaam	Naam	Grensoverschrijdend (J/N)	Huidige toestand		Doelstellingen 2021	
					Chemisch	Kwantitatief	Chemisch	Kwantitatief
32	DE	282_03	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
33	DE	282_04	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
34	DE	282_05	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
35	DE	282_06	Tagebau Inden	N				
36	DE	282_07	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
37	DE	282_08	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
38	DE	282_09	Südlimburgische Kreidetafel	N				
39	DE	282_10	Linksrheinisches Schiefergebirge	N				
40	DE	282_11	Aachen-Stolberger Kalkzüge	N				
41	DE	282_12	Linksrheinisches Schiefergebirge	N				
42	DE	282_13	Linksrheinisches Schiefergebirge	N				
43	DE	282_14	Mechernicher Trias-Senke	N				
44	DE	282_15	Sötenicher Mulde	N				
45	DE	282_16	Linksrheinisches Schiefergebirge	N				
46	DE	282_17	Blankenheimer Kalkmulde	N				
47	DE	284_01	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
48	DE	286_01	Terrassenebene des Rheins	N				
49	DE	286_02	Terrassenebene des Rheins	N				
50	DE	286_03	Terrassenebene des Rheins	N				
51	DE	286_04	Terrassenebene des Rheins	N				
52	DE	286_05	Terrassenebene des Rheins	N				
53	DE	286_06	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
54	DE	286_07	Hauptterrassen des Rheinlandes	N				
55	DE	286_08	Tagebau Garzweiler	N				
56	NL	NLGW0006	Zand Maas	J				
57	NL	NLGW0013	Zout Maas	N				
58	NL	NLGW0017	Duin Maas	N				
59	NL	NLGW0018	Maas Slenk diep	J				
60	NL	NLGW0019	Krijt Maas	J				
61	WL	RWM011	Calcaires du Bassin de la Meuse bord Nord	N				
62	WL	RWM012	Calcaires du Bassin de la Meuse bord Sud	N				
63	WL	RWM021	Calcaires et grès du Condroz	N				

Nr.	Land of Gewest	Code van het grondwaterlichaam	Naam	Grensoverschrijdend (J/N)	Huidige toestand		Doelstellingen 2021	
					Chemisch	Kwantitatief	Chemisch	Kwantitatief
64	WL	RWM022	Calcaires et grès dévoniens du bassin de la Sambre	J				
65	WL	RWM023	Calcaires et grès de la Calestienne et de la Famenne	J				
66	WL	RWM040	Crétacé du Bassin du Geer	J				
67	WL	RWM041	Sables et craies du bassin de la Méhaigne	N				
68	WL	RWM052	Sables Bruxelliens des bassins Haine et Sambre	N				
69	WL	RWM071	Alluvions et graviers de Meuse (Givet - Namur)	J				
70	WL	RWM072	Alluvions et graviers de Meuse (Namur - Lanaye)	J				
71	WL	RWM073	Alluvions et graviers de Meuse (Engis - Herstal)	N				
72	WL	RWM091	Trias supérieur (Conglomérats du Rhétien)	N				
73	WL	RWM092	Lias inférieur (Sinémurien) - district de la Meuse	J				
74	WL	RWM093	Lias supérieur (Domérien)	J				
75	WL	RWM094	Calcaires du Bajocien-Bathonien (Dogger)	J				
76	WL	RWM100	Grès et schistes du massif ardennais :Lesse,Outhe,Ambève et Vesdre	N				
77	WL	RWM102	Grès et schistes du massif ardennais : bassin de la Roer	J				
78	WL	RWM103	Grès et schistes du massif ardennais : Semois, Chiers, Houille et Viroin	J				
79	WL	RWM141	Calcaires et grès du bassin de la Gueule	J				
80	WL	RWM142	Calcaires et grès du bassin de la Vesdre	N				
81	WL	RWM151	Crétacé du Pays de Herve	J				

Bijlage 16: Uitzonderingen op het behalen van de doelstellingen in 2021: samenvatting

In geval van uitzonderingsredenen wordt hetzij de termijn voor het bereiken van de goede toestand vooruitgeschoven tot na 2021, hetzij een minder strenge doelstelling vastgesteld. Het totaal van regels a, b en c kan hoger liggen dan het totale aantal waterlichamen waarvoor een termijnverlenging geldt. Dat betekent dat de termijnverlenging voor eenzelfde waterlichaam om meerdere redenen kan worden opgevoerd.

Oppervlaktewater (rivieren): doelbereik in 2021								
		FR	WL	DE	LU	VL	NL	ISGD
Aantal waterlichamen waar het doel in 2021 wordt bereikt								
Aantal waterlichamen met termijnverlenging								
a	Aantal waterlichamen met termijnverlenging vanwege technische onhaalbaarheid							
b	Aantal waterlichamen met termijnverlenging vanwege natuurlijke omstandigheden							
c	Aantal waterlichamen met termijnverlenging vanwege disproportionele kosten							
Aantal waterlichamen met een minder strenge doelstelling								

Grondwater: doelbereik in 2021*								
		FR	WL	DE	LU ¹	VL	NL	Totaal ISGD
Aantal waterlichamen waar het doel in 2021 wordt bereikt		8	17	10	-	4	2	41
Aantal waterlichamen met termijnverlenging		5	4	18	-	6	2 ²	35
a	Aantal waterlichamen met termijnverlenging vanwege technische onhaalbaarheid							
b	Aantal waterlichamen met termijnverlenging vanwege natuurlijke omstandigheden							
c	Aantal waterlichamen met termijnverlenging vanwege disproportionele kosten							
Aantal waterlichamen met een minder strenge doelstelling								

* Onder voorbehoud van de resultaten van de publieksconsultatie en de uiteindelijke beslissing door de regeringen.

¹ Het grondwaterlichaam van Luxemburg is bij het ISGD Rijn aangesloten en wordt daar beheerd

² De doelstelling in 2021 van een grondwaterlichaam is nog niet bepaald.

Bijlage 17:
Synthese van de maatregelenprogramma's

Nationale / Gewestelijke maatregelen uit de maatregelenprogramma's met betrekking tot de belangrijke waterbeheerskwesties in het ISGD			
Belangrijke waterbeheerskwesties	Gemeenschappelijke maatregelen	Staat Gewest	Nationale / Regionale maatregelen in aanvulling op de gemeenschappelijke maatregelen
1 – Hydromorfologische veranderingen	Herstel en renaturatie van de habitats. Verbetering van de ecologische continuïteit en de passeerbaarheid van de constructies.	FR	
		WL	
		LU	
		DE	
		VL	
		NL	
2 – Oppervlaktewater 2.1 – Nutriënten uit punt- en diffuse bronnen	Verbetering van de inzameling en zuivering van huishoudelijk en industrieel afvalwater. Beheersing van de agrarische vervuiling uit punt- en diffuse bronnen (duurzame landbouw).	FR	
		WL	
		LU	
		DE	
		VL	
		NL	
2 – Oppervlaktewater 2.2 – Verontreinigende stoffen uit punt- en diffuse bronnen	Beheersing van de verontreiniging door industrie en ambachten.	FR	
		WL	
		LU	
		DE	
		VL	
		NL	
3 – Grondwater 3.1 – Kwaliteit	Terugdringing van de diffuse verontreiniging (nitraat, bestrijdingsmiddelen).	FR	
		WL	
		LU	
		DE	
		VL	
		NL	
3- Grondwater 3.2 – Kwantiteit		FR	
		WL	
		LU	
		DE	
		VL	
		NL	
4 – Waterkwantiteit 4.1 – Tekort en duurzaam beheer	Beheersmaatregelen gericht op zuinig gebruik van waterbronnen.	FR	
		WL	
		LU	
		DE	
		VL	
		NL	
4 – Waterkwantiteit 4.2 – Hoogwater	Het potentieel van gemeenschappelijke synergie en wederzijdse voordelen van KRW en ROR optimaal benutten.	FR	
		WL	
		LU	
		DE	
		VL	
		NL	

Bijlage 18: Doelstellingen en maatregelen voor verbetering van de trekvisstand

Leefgebied	Doelstelling	Probleem	Maatregel	Planning
Trekroute	Voldoend grote populatie	Visserij in zee en benedenrivier	Visserijbeperking	-
	Vrije toegang rivier-zee	Toegang tot/vanuit zee	Project de Kier	2018
	Vrije migratie tot Roer, Ourthe-Amblève	Stroomopwaartse hindernissen	Vistrappen	2010
	Vrije migratie tot Lesse, Semois	Stroomopwaartse hindernissen	Vistrappen	Vanaf 2015
	Vrije stroomafwaartse migratie	Waterkrachtcentrales wateronttrekkingen	Visgeleiding	-
	Hydrologische continuïteit	Stuwing	Stuwbeheer optimaliseren	-
	Waterkwaliteit verbeteren	Algemene parameters O2 en T moeten in orde zijn	Vnl. laagwaterbeheer (stuwbeheer) optimaliseren	-
Paai- en opgroei gebied	Voldoende grote populatie	Voldoende areaal paaihabitat	Ecologische herinrichting van de waterlopen. Beekherstel	-
	Verbeteren van de waterkwaliteit (incl. waterbodem)	Zowel algemene fysisch-chemische parameters als specifieke verontreinigende stoffen	Prioritaire waterzuivering / waterbodemsanering voor trekvisshabitat. Sanering van de habitats voor trekvis	-
	Goede kwaliteit paai/opgroei habitat	Natuurlijk substraat ontbreekt of is vervuild	Sedimentbeheer (vermindering van onnatuurlijke sediment(slib)belasting)	-
	Goede morfologische habitatkwaliteit	Natuurlijke morfologie habitats ontbreekt	Meandering, erosie-sedimentatie herstellen. Sanering van de habitats voor trekvis	-

Bijlage 19: Mogelijke biotopen voor de paling

Bijlage 20: Trekroutes en mogelijke biotopen voor de zalm

